МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIайн обкома Нохч-ГIалгIайн АССР Лакхехьарча Советен Министрийн Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

ШОАТТА № 94 (4261). 6 АВГУСТ 1966 шу. Мах 2 кеп.

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА СЕССИ

Йоккхача Кремлевски двореце 3-чу августе шийн болх дIахо бир ворхIазлагIа гулъяьча СССР-а Лакхехьарча Совета хьалхарча сессе.

* * *

ТIуьрийна 10 сахьат даьлча хьайийлар Къамийн Советан заседани. ДIахьдаь тIоараш тохарца депутаташеи хьаьшашеи тIайийцар правительственни ложашка гучабаьнна новкъостий **А. Н. Косыгин, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, А. Н. Шелепин, П. М. Машеров, В. П. Мжаванадзе, Ш. Р. Рашидов, Д. Ф. Устинов, Б. Н. Пономарев.** Палата председатела депутата **Ю. З. Палецкиса** хоам бу Къамийн Совета депутатийн полномочешка хьажара болх Мандатни комиссе йиститабаьккха хиларах, комиссе председатела депутата **А. П. Валера** доклад е дош а лу.

СССР-а Лакхехьарча Советашка хиннача хоржамаша хьахьекхар, аьлар новкъоста Валера, советски халкъ кхоьтаденна хилар а цо КПСС XXIII-ча съезда решенеш, Коммунистически партен Советски правительствай чухьара а арара а политика йиза могаеш хилар а. Советски наьха лакха организованности политически хьинари долаш чакхъьялар уж. Къамийн Совета депутатийн кандидаташта шоьй голосаш дIаелар 143 миллиони 595 эзари 678 харжархочо, е голосованена юкъе дакъа лоьцаш хиннача берригача харжархоех 99,80 процент болча наха.

Мандатни комиссе оттадир Къамийн Советe депутаташ ерригачьа хоржамийн округашка СССР Конституцей СССР Лакхехьарча Совета хоржамех йолча Положенеи маяххара а цар ларда тIа херьжа хилар. Цунца дувзаденна комиссе юкъейоалаю Къамийн Совета берригача 750 депутата полномочеш бокъо йолаш хилара хилара йола предложени.

Цхьа барт а болаш тIаэц Къамийн Совете ерригача хоржамийн округашка хержача берригача депутатийн полномочеш бокъо йолаш хиларах бола соцам.

Цул тIехьагIа депутаташ лувца болалу Къамийн Совета хадданза йола комиссеш хьаярах дола дош.

Палато цхьа барт а болаш тIаэц заседани хилалехьа хьалха Союза Советен Къамийн Советен хадданза йола комиссеш хьаярах Н. В. Подгорне яьча докладах бола соцам. Къамийн Совета хадданза йола комиссеш хорж. ХьалхагIа хержа хиннача Мандатни комиссена кхы тIа укх комиссей численни состави председателаши чIоагIбу:

51 саг юкъевола планово-бюджетни комисси, председатель депутат **М. А. Яснов,**

промышленноста, транспорта, бувзама комисси — 41 саг, председатель депутат **Г. И. Чоговадзе.**

гIишлошъяреи гIишлоний материалий промышленностеи комисси — 31 саг, председатель депутат **И. А. Манюшис,**

юртбоахама комисси — 41 саг, председатель депутат **В. А. Карлов,**

унахIцIено лораяреи социальни Iалашвареи комисси, 31 саг юкъе а волаш, председатель депутат **Б. Саливева,**

халкъа образоване, Iилма, культура комисси — 31 саг, председатель **Я. В. Пейве,**

торговлеи бытовой гIулакх дареи комисси — 31 саг, председатель депутат **Н. А. Щелонов.**

законодательни предложеней комисси — 31 саг, председатель депутат **Р. Нишанов.**

кхыча мехкашцарча гIулакхий комисси — 31 саг юкъе а волаш, председатель депутат **Б. Н. Пономарев.**

* * *

СССР-а Лакхехьарча Совета Союза Совета заседани хьайийлар Йоккхача Кремлевски двореце дийнахьа 12 сахьат даьлча. ДIахьдаь тIоараш тохарца депутаташеи хьаьшашеи тIайийцар правительственни ложашка гучабаьнна новкъостий **Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, Н. В. Подгорный, М. А. Суслов, П. Е. Шелест, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. А. Кунаев, И. В. Капитонов, Ф. Д. Кулаков.**

Союза Совета председатела депутата **И. В. Спиридонова** доклад е дош лу Мандатни комиссе председатела депутата **Н. Н. Радионовна.**

СССР-а Лакхехьарча Совета хоржамаша хьахьекхар, аьлар нов. Радионова, вай мехка къахьегамхоша КПСС XXIII-ча съездо оттаяь политически лини, цхе шера плачах йола Директиваш чIоагIа хьаллоацаш хилар. Советски халкъо хоржамашка хьахьекхар парте оттаяь коммунизм хьалъяра планаш йиза кхоачашъе чIоагIо яь ше хилар.

СССР-а Лакхехьарча Совета хоржамаш чакхдаьлар политически организованни боккхача боарамах. Союза Совета депутатий кандидаташта шоай голосаш дIаелар 143 миллиони 570 эзари 976 волча харжархочо, е голосовании еча юкъе дакъа лоацаш хиннача берригача харжархоех 99,76 процент болча наха. Комиссе оттадир 767 йолча ерригача округашка хоржамаш СССР Конституцей СССР Лакхехьара Совета хоржамех йолча Положенеи маяххара дизза а цар ларда тIа а чакхдаьнна хилар. Регистраци яь хинна берригa а 767 кандидат Союза Совета депутаталла а хержар, СССР-а Лакхехьарча Советe шоай харжархой викалаш хургхилара полномочеш а кхьчар.

Мандатни комиссе юкъейоалайир 1966 шера 12 июне Союза Советe хержача берригача депутатий полномочеш бокъо йолаш хиларах йола предложени.

Цхьа барт а болаш тIаэц ерригача хоржамийн округашка хержача Союза Совета депутатий полномочеш бокъо йолаш хиларах бола соцам.

Цул тIехьагIа палата хьож хадданза комиссеш хьаярах долча дешага. Къамаьл де-дош лу депутата **С. А. Пилотовича** (Белорусски ССР). Цо аьлар, СССР-а Лакхехьарча Совета палате хадданза йолча комиссей балха дуккхача шерий опыто, дувцалга йолаш, бакъду цу хьакье парте XXIII-ча съезде Л. И. Брежнева яьча доклада тIареи депутаташ хьожарг болаш СССР-а Лакхехьарча Совета Президиумо юкъейоалаьча предложенешкареи выводаш нийса хилар.

Депутаташа цхьа барт а болаш тIаэц Н. В. Подгорне шоллагIча августе яьча докладах Союза Советеи Къамийн Советеи хадданза йола комиссеш хьаярах бола соцам. Союза Совета хадданза йола комиссеш хорж. ЧIоагIъю укх комиссей численни состави председателаши:

51 саг юкъе вола планово-бюджетни комисси, председатель депутат **П. А. Розенко.**

промышленноста, транспорта, бувзама комисси — 41 саг, председатель депутат **А. П. Ляшко,**

гIишлошъярийи гIишлоний материалий промышленностеи комисси — 31 саг, председатель депутат **С. Д. Хитров,**

юрта боахама комисси — 41 саг, председатель депутат **Ф. А. Сурганов,**

унахцIено лораяреи социальни Iалашо яреи комисси — 31 саг юкъе а волаш, председатель депутат **Н. Н. Блохин,**

халкъа образованеи, Iилман, культуран комисси — 31 саг, председатель депутат **С. П. Трапезников,**

торговлеи бытовой гIулакх дареи комисси — 31 саг, председатель депутат **Д. П. Комарова.**

законодательни предложеней комисси — 31 саг, председатель депутат **М. С. Соломенцев,**

кхыча мехкашцарча гIулакхий комисси — 31 саг юкъе а волаш, председатель депутат **М. А. Суслов.**

* * *

Дийнахьа 2 сахьат даьлча Йоккхача Кремлевски двореце хьайийлар СССР-а Лакхехьарча Совета Союза Советеи Къамийн Советеи цхьана хиина заседани. ДIахьдаь тIоараш тохарца тIайийцар правительственни ложашка гучабаьнна новкъостий **Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Е. Шелест, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. А. Кунаев, П. М. Машеров, В. П. Мжаванадзе, Ш. Р. Рашидов, Д. Ф. Устинов, В. В. Щербицкий, И. В. Капитонов, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев.**

Председателал деш волча Къамийн Совета председатела **Ю. И. Палецкиса** хоам бу вай мехка официальни визитах ена йола Турецки республика Сийлахь-Йоккхача къаман собране делегаци заседане хиларах, делегацена керте латтачоа къаман палата председатела (Меджлиса) **Феррух Бозбейлена** къамаьл де дош лу, тIсараш тохарца тIаэц из.

Феррух Бозбейле ше къамаьл деш турецки халкъеи Сийлахь-Йоккхача къаман собранеи цIерах депутаташка моаршал хоатт.

* * *

Сесси хьажа йолалу СССР-а Лакхехьарча Совета Президиума указаш чIоагIдара дешага. Доклад ю СССР-а Лакхехьарча Совета Президиума секретара **М. П. Георгадзе.** СССР-а Лакхехьарча Совето цхьа барт а болаш тIаэц СССР-а Лакхехьарча Совета Президиума указаш чIоагIдарах дола законаш.

* * *

Сессе ден повестка хIана доагIа дош СССР-а Лакхехьарча Совета Президиум харжар да.

Къамаьл де дош лу КПСС ЦК Генеральни секретара депутата **Л. И. Брежневна.** Зале чIоаггIа тIоараш тох.

Депутата Брежнева КПСС ЦК тIадиларах депутаташ хьожаргйолаш юкъейоалаю СССР-а Лакхехьарча Совета Президиума председателалла Подгорный Николай Викторович, КПСС ЦК Политбюро член, харжарах йола предложени. Из предложени шинна а палато цхьа барт болаш тIаэц.

Лоацца къамаьл деш **Н. В. Подгорне** доккха баркал аьлар шийх ишта бокха тешам боларах. СССР-а Лакхехьарча Совета председатела заместителаш **Н. Г. Игнатов, Д. С. Коротченко, В. И. Козлов, Я. С. Насреддинова, С. Б. Ниязбеков, Г. С. Дзоценидзе, М. А. Искендеров, К. Ф. Ильяшенко, Я. Э. Калнберзин, Т. Кулатов, Н. Холов, Н. Х. Арутюнян, А. Клычев, А. А. Мюрисеп** харжарах йола предложени оттаю цо. Президиума председатела заместитель Литовски ССР-гара укх сессе хоржарговац, хIана аьлча республика Лакхехьарча Совета Президиума председатель Ю. И. Палецкис Къамийн Совета Председателалла хержандаь.

Депутата Н. В. Подгорне предложени оттаю СССР-а Лакхехьарча Совета Президиума членалла депутаташ **В. И. Большухин, Л. И. Брежнев, С. М. Буденный, К. Е. Ворошилов, А. Д. Даниялов, М. Джалалов, Н. Г. Егорычев, В. М. Кавун, А. И. Насаткина, В. И. Конотоп, Д. А. Кунаев, П. М. Машеров, А. И. Микоян, З. Н. Нуриев, А. Д. Нутэтэгрынэ, И. Г. Петровский, З. П. Пухова, Ф. А. Табеев, В. С. Толстиков, П. Е. Шелест.** СССР-а Лакхехьарча Совета Президиума секретаралла депутат **М. П. Георгадзе** харжа. Депутаташа цхьа барт а болаш могайир Н. В. Подгорне предложени.

СССР-а правительство хьаярах долча деша хьакъехьа къамаьл лу дIаьхдаь тIоараш тохарца тIа а эцаш СССР-а Министрий Совета Председатела **А. Н. Косыгина.** Цо баркал йоах шийх боккха тешам боларах.

Депутата А. Н. Косыгина сесси хьожаргйолаш юкъейоалаю правительства — СССР-а Министрий Совета состав. Предложени цхьа барт а болаш тIаэц.

СССР-а Министрий Совета Председатела хьалхарча заместителалла харжар **Н. Т. Мазурови Д. С. Полянскии,** СССР-а Министрий Совета Председатела заместителаш харжар **Н. И. Байбаков, В. Э. Дымшиц, М. Т. Ефремов, В. А. Кириллин, М. А. Лесечко, В. Н. Новиков, И. Т. Новиков, Л. В. Смирнов, Н. А. Тихонов.**

* * *

МОСКВА, 3 август. (ТАСС). Сайрийна пхи сахьат даьлча Йоккхача Кремлевски двореце дIайолаелар ворхIазлагIа гулъяьча Лакхехьарча Совета хьалхарча сессе Союза Советеи Къамийн Советеи цхьана хиина заседани.

ДIаьхдаь тIоараш тохарца тIайийцар ложашка гучабаьнна новкъостий **Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Е. Шелест, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. А. Кунаев, П. М. Машеров, В. П. Мжаванадзе, Ш. Р. Рашидов, Д. Ф. Устинов, В. В. Щербицкий, И. В. Капитонов, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев,** СССР-а Лакхехьарча Совета Президиума Председатела заместителаш, СССР-а Лакхехьарча Совета Президиума членаш, Советски правительства членаш.

Чухьарча а арарча а политика керттерча дешаех йола СССР-а правительства заявлени ювцаш къамаьл дир СССР-а Министрий Совета Председатела депутата **А. Н. Косыгина.**

Депутата **В. С. Толстикова** (г. Ленинград) предложенех СССР-а Лакхехьарча Совето тIайийцар СССР-а правительства заявлене тIа белгалъяьхача чурча а арарча а политика дакъе цо бечa балха керттера лостамаш могадеш бола соцам.

Цул тIехьагIа къамаьл де дош лу Къамийн Совета кхыча мехкашцарча гIулакхий комиссе член волча депутата **А. Н. Туполевна.** Цо Iоеш 3-ча августа Союза Советеи Къамийн Советеи кхыча мехкашцарча гIулакхий комиссей заседане тIайийна Вьетнаме американски империализмо лоаттаю агресси айяларца ювзаенна яьча СССР-а Лакхехьарча Совета заявлене проект.

Сессе цхьа барт а болаш тIаэц из заявлени.

Цунца чакхбоакх ворхIазлагIа гулъяьча СССР-а Лакхехьарча Совета хьалхарча сессе шийн болх.

(ТАСС).

Октябра накъа долхаш

Наьсарен района «Назрановский» совхоза Пхьилекъонгий - Юртарча отделене сихбенна доакъар Iалашдеш ба. Отделене къахьегамхой силоса хьажкIаш хьокхаш ба, хIаьта йол хьакха а болабеннаб уж.

Укх шера дахача шерачул 100 тонн совгIа йол хьекхай цар. ХIаьта 700 тонн ча а кийчдаьд хIанзале.

Хьоккхаше а чах а аьлах а аргIаш деш латт. АргIаш деш ба Ведзижев Султани, Хамхоев ЗаIами, Плиев ИсмаIали, Ажигов Хьажмурди, Ведзижев Джабраили.

Сурта тIа: чах аргIаш деча стогометатела тIа болх беш вола Плиев ИсмаIал.

И. ПЛИЕВА сурт.

Сунженски района «Ше Эскар» яхача колхоза хьайбаш лелаераш сихбенна доаханна моша доакъар Iалашдеш ба. Силос хьокхача болх беш я укх колхозе кхо силосни комбайн. Кривцов Борйса Алексеевича хIара денна 120—130 тонн моша хьажкIаш хьокх, хIаьта Ефимович Матвей Ильича шийн норма хIара денна 30—40 тонн тIехкхоачашъю. Силос латтах йолла уж болабелча денз укх колхозе силоса лаьрхIа латтах еллай 2000 тонн хьажкIаши 600 тонн горохи. Низ ца кхобеш къахьег шофераша Семенов Василе, Степанов Василе. Йол хьокхача машинаш тIа болх беш ба Полубояров Александри Белогуров Александри. Цар массаза шоай нормаш тIехкхоачашъю. Норма 3 гектар мара йоаццаше а цар денна 4—5 гектара тIара йол хьокх.

Хьекхача аьлах аргIаш деш я Кравцов Владимиреи Головин Викторен кулгалду механизированни звенош. Денна 35—40 тонн аьлах аргIаш ду цар. Планах лаьрхIачул 10—15 тонн тIех хул из.

Сурта тIа: силоса хьажкIаш хьокхаш я Ефимович Матвея комбайн.

И. ПЛИЕВА сурт.

КЪАХЬЕГАМА ВАХТЕ

Пятилетка хьалхарча шера къаьстта дика къахьегаш я «Горскнефть» НПУ мехкдаьттахой коллектив. Еррига шоай торонаш оарцагIа а яьха чурча кхоачамех бизза пайда эц мехкдаьттахоша «Iаржа дошуви» гази дукхагIа яккхара. Цунга хьежжа ди тIехьа совдувл къахьегама толамаш. ВорхI бетта мехкдаьтта даккхара план 101,5 процентии газ яккхара план 110,6 проценати кхоачашъяьй цар. Планах лаьрхIачул совгIа даьккха мехкдаьтта бIаьш тоннаши газ эзараш кубически метраши я.

Социалистически яхье хьалха латтачарех я нов. Данилец керте латтача Эльдарово яхача участка коллектив. Цо дахьа толамаш кхы а дикагIа да. Цул дукха тIехьаюсаш яц нов. Габаев керте латтача шоллагIча промысла коллектив. КарагIдийннача къахьегама толамех кхоачамбаь ца Iеш, хьинар айдаь болх беш ба мехкдаьттахой укх бетта хьалхарча денношка. Сменах нормаш 110—115 процент кхоачашъю цар.

«Октябрьнефть» НПУ мехкдаьттахой инициатива хьал а лаьца, Сийлахь - Йоккха Октябрьски революци хинна 49 шу дузача денна сийленца накъа бахара мехкдаьтта промыслови управлене болхлоша итт бетта план 25-ча октябре кхоачашъе лерхI.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ДИКАГIЙОЛА ЦЕХ

Октябра дезача денна сийленца накъа яхара хьинаре къахьегаш я Грозненски Производственно - тоннарни контора шоллагIча цеха коллектив. ВорхI бетта плани тIайийца социалистически декхараши ханал хьалха кхоачашдаьд. Планах лаьрхIачул совгIа арахийца сийрда мехкдаьтта продукци бIаьш эзараш сомий маьха я.

Къахьегама овсарле план 3,6 процент тIехкхоачашъяьй, планах лаьрхIар 0,5 процент мара йоацача. ХIанзалехьа паччахьалкхенна кхоаь электроэнерги 62 эзар гаргга киловатт-сахьат да. Из хул планах лаьрхIачул 11-аза дукхагIа. Арахецача продукце дикал а лакха я.

Коммунистически къахьегама сийлен цIи яккхара чIоагIа къовсам лоаттабу цеха участкай коллективаша. ХIанзлехьа из сийлен цIи еннай шин участка коллективана, хIаьта воккх шин участкана дургйолаш я из цIи укх гаргга хана. Хьинаре къахьегарца белгалъяьнна я цига коммунистически къахьегама цIи лелаю нов. Петрухини Соломахеи керте латта бригадай коллективаш. ХIара бетта план 120—130 процент кхоачашъю цар. Новкъосташта хьоккам телаш болх беш ва оператор Волошка, слесарь Степанцов, машинист Осколькова, операторащ Дидаев, Курмаев, кхыбараш. Царна юкъе ба лакха къахьегама толамаш дахарах паччахьалкхено совгIаташ хийнча болхлой. Масала, оператора Дидаевна «За трудовую доблесть» яха медаль еннай, хIаьта бригада бригадира нов. Соломахана еннай «Къахьегама ЦIеча Байракха» орден.

Октябра сийна кхы а дикагIа къахьегаш ба цеха болхлой укх бетта.

А. ТАННИЕВ.

Вьетнамера американски империализма агресси айяларца дувзаденна

СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКАЙ СОЮЗА ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТО ЯЬ ЗАЯВЛЕНИ

ВорхIазлагIа гулъяьча шийн хьалхарча сессе вIашагIа а кхийтта, керда юхахержача Советски Социалистически Республикай Союза Лакхехьарча Совето 233 миллион саг волча советски халкъа цIерах могаду Лакхехьарча Совето дIакхайкадаь дола вьетнамски халкъ цо американски империализмана духьал лоаттабеча къовсаме мамогта хьаллаца Советски Союз кийча хилар.

Лакхехьарча Совето дика а хеташ белгаллоакх, советски халкъа лоIам кхоачашбеш, СССР правительства ДРВ правительстваца барта долча боарамехи формехи Вьетнама Демократически Республикана доккха а массе оагIорахьара а новкъостал деш хилар.

Вьетнамера Америка ВIашагIкхийтача Штатий дуламера агресси кердача лагIа тIа яьннай. Американски авиаце варварски бомбаш етт маьрша бахача наха а Ханояи Хайфонеи пригородашта а, йохаю Вьетнама Демократически Республика дамбаши сунташи, цо кхерам бIатосс эзараш болча маьрша бахача наьха бахара. Американски интервенташа шерду демилитаризованни зонера тIема гIулакхаш, цу деша хьакъера Женевски соглашенеш гIожа телха а еш. Нах хIалакбара тIа-тIа кIизагIа йола методаш юкъекхувл (напалм, нах боабеш йола газаш), бIарчча юрташ йохаю, карателаша оакхарий хьисапе Iазапаш ду вьетнамски патриоташта, дIайийна культураш йоаяь дIаяхара дохьаж доалла хIамаш етт.

Йолаш йолча событеша тешал ду США-на доал лу гIозараш, ВIашагIкхийттача Къамий Организаце Устави, дунен халкъашта юкъера бевкъон, массане а могаяь нормаш зуламе телха а еш, цхьанна а хIамах эхь на хеташ, Къулбехьен - Малхбоален Азе тIом шербара новкъа долхаш хилара. Вьетнамски тIема цIи Лаосе дIайоаржаю, Камбоджеи кхыдола мехкаши, цунна юкъеоза гIерт уж.

Цу деррига а дунен халкъашта юкъера хьал чIоагIа кхоьккадаларга а вут, машара, деррига халкъийи паччахьалкхенийи кхерамзленна цIенхаштта кхерам тIа а тосс. Цу хана чухь американски правительства кхы дIахо а ду «машарах», «Машара переговорех» дола тийшача балха къамаьлаш, бакъда цар цхьаккха а Iехавергвац.

Сий дайнача захватчикашца лоаттабеча къовсаме котало яккха чIоагIо яьча вьетнамски патриотий къонахчалахи уж духьал отташ хилараи доккхал деш да советски халкъ. Шеко яц, интервенташ мел чIоагIа оттарах, моллагIа а дола оакхарий гIулакхаш цар хьовзадарах, царна могаргдац Вьетнама халкъа кортамукъаленгеи шийн лоIаме хиларгеи бола лоIам бохабе. Американски агрессорашта духьал къовсам лоаттабеш вьетнамски халкъо шийн Даьхен кортамукъали из шийн лоIаме хилари лораладь ца Iеш, доккха дакъа лоацш къамаш мукъадахара болама, империализмана, тIема, реакцена духаларча берригъюкъарча машара тIехьарча къовсама юкъе.

Вьетнамски халкъаца я машареи прогрессаи деррига низийи из халкъ чIоагIа дезара уйлаш, из дизза хьал а лоац. Вьетнамерча американски агрессе деррига халкъаш эгIаза а дигал, цар цунна эгIазал а кхайкаю. Американски военщино деча зулмашта духьалара талгIи деррига дунен тIа гIатташ я.

СССР Лакхехьарча Совето цIаьхха а хьадла харцъю Вьетнамера империалистически агресси, шийн кортамукъали шийн лоIаме хилари бахьан долаш къовсам лоаттабу турпала вьетнамски халкъ дизза хьал а лоац.

Политически консультативни комитета Бухарестски совещане дакъа лоацаш хиннача Варшавски договора членаш йолча социалистически паччахьалкхенаша цхьа барт а болаш хьакхайкадир, нагахьа санна ДРВ правительства дехе, Вьетнаме баха шоай добровольцашта мукъалургхилар, вьетнамски вежарашта цар американски империализма агресси юххатохача новкъостал дергдолаш. СССР Лакхехьарча Совето хьадла хьаллоац Варшавски договора доакъашхой йолча паччахьалкхенаша яь из заявлени. ДIахолла агрессорашта вьетнамски халкъа социалистически мехкаша деш дола новкъостал лакх дергхилар, из чIоагIагIа хьаллоацаргхилар.

Лакхехьарча Совето цIаьхха а йоах, вьетнамски дош политически къоастадара нийсхон лард йола Вьетнама Демократически Республика правительства йиъ пунктах латта программа, Къулбехьен Вьетнам мукъаяккхара Къаман фронто оттаяь пхе пунктах латта программа, ДРВ президента Хо Ши Мина заявлени йизза ше хьаллоац.

СССР Лакхехьарча Совето хьадла хьалех Вьетнамера США агресси дIаяккхар. США правительство декхарийла я Индокитайх йола Женевски соглашенеш цIенхаштта кхоачашъяра новкъа яла. IалаьмаIе чехка, цIендаь, дувцилга йоацаш Вьетнама Демократически Республика территоре тIа шоаш етта бомбаш соцае. Къулбехьарча Вьетнамера тIема интервенци дIаяккха. Къулбехьарча Вьетнамера американски эскараши сателлитий эскараши арадаха, цу мохкара еррига американски тIема базаш дIаяха, Къулбехьен Вьетнам мукъаяккхара Къаман фронтах бахача наьха наI мара йоаца йизза викаллархIа, арахьара саг юкъе а ца лелхаш, шийн кхел ше къоастае, мохк машаре вIашагIкхетара дош ше хоадде Вьетнама халкъа бокъо хилар бакъде.

СССР Лакхехьарча Совето дIакхайкалу из тIом дIахо бахьареи шербареи бола берригa бехктокхам, цуйнах хьахула тIехьа тIадоагIа зулмаш США правительствах долхаш хилар. Агрессораша вьетнамски латта дукхагIа зулмаш ме ду къизагIа хургьа царпара леха чIир. Исторе урокаша хьех: юхадекха саг воацаш агрессораш хьийла ханаш кхы цIаккха а юхайоагIаргйоацаш дIаяьннай.

США Вьетнаме лоаттабеча гIаьртIемо хьадла дола доазув оттадир империалистически захватчикаштеи дерригача адамех дуккха а дукхагIболча нахаи юкъе, дунен халкъашта юкъерча отношенешка законах доаца гIулакхаш лелададраи дунен халкъашта юкъерча бокъоннеи юкъе, кортамукъал ехкараштеи кортамукъал бахьан къувсараштеи юкъе. МоллагIча форчах дале а агрессораш хьаллаьцача правительствай халкъашта хьалхашка цIимхара жоп дала дезаргда.

СССР Лакхехьарча Совето еррига правительстваши парламенташи тIахьех Вьетнамера США агресси айяларца дувзаденна дунен халкъашта юкъерча отношеней нийсхови законах долчуни принципаш лораяра шоай хьадла дола дош алара. Гоале йиш яц Индокитайски ах гIайре тIара тIема кхуврч дIаболакххилга. Берригъюкъарча машара тIаэтта цIенхаштара кхерам тIера дIа ца баькхача баргбац. Халкъаш декхарийла да шоай низаш вIашагIтоха а агрессораш совцабе а.

Советски Социалистически Республикай Союза Лакхехьарча Совето йизза могаю вьетнамски деша хьакъера Советски правительства политически линии практически болхи, вьетнамски халкъа цо американски агрессена духьал, берригъюкъара машари халкъий кхерамзлеи чIоагIъяра тIехьа лоаттабеча къовсаме новкъостал дара керда гIулакхаш оттадари уж дIалоладари тIа а дул.

Советски Социалистически Республикай Союза Лакхехьара Совет.

Москва. Кремль.
1966 шера 3 август.

СССР Лакхехьарча Совета Президиум харжарах бола
СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА СОЦАМ

Советски Социалистически Республикай Союза Лакхехьарча Совето **соцам бу:**

СССР Лакхехьарча Совета Президиум укх составах харжа:

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель

Подгорный Николай Викторович — гор. Москван Ленинградски хоржамий округагара депутат.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела заместителаш:

Игнатов Николай Григорьевич — Саратовски областа Ленински хоржамий округагара депутат;

Коротченко Демьян Сергеевич — Украински ССР Криворожски хоржамий округагара депутат;

Козлов Василий Иванович — Белорусски ССР Слуцки хоржамий округагара депутат;

Насриддинова Ядгар Садыковна — Узбекски ССР Ленински хоржамий округагара депутат;

Ниязбеков Сабир Билялович — Казахски ССР Кокчетавски юрта хоржамий округагара депутат;

Дзоценидзе Георгий Самсонович — Грузински ССР Самтредски хоржамий округагара депутат;

Искендаров Мамад Абдул Оглы — Азербайджански ССР Бардински хоржамий округагара депутат;

Ильященко Кирилл Федорович — Молдавски ССР Новоанненски хоржамий округагара депутат;

Калнберзин Ян Эдуардович — Латвийски ССР Первомайски хоржамий округагара депутат;

Кулатов Турабай — Киргизски ССР Джанги-Джольски хоржамий округагара депутат;

Холов Махмадула — Таджикски ССР Пенджекентски хоржамий округагара депутат;

Арутюнян Нагуш Хачатурович — Армянски ССР Аштаракски хоржамий округагара депутат;

Клычев Аннамухамед — Туркменски ССР Иолотански хоржамий округагара депутат;

Мюрисеп Алексей Александрович — Эстонски ССР Хаапсалуски хоржамий округагара депутат.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь

Георгадзе Михаил Порфирьевич — Грузински ССР Гурджаански хоржамий округагара депутат.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума членаш:

Большухин Василий Иванович — Свердловски области Первоуральски хоржамий округагара депутат;

Брежнев Леонид Ильич — гор. Москван Бауманск хоржамий округагара депутат;

Буденный Семен Михайлович — Калмыцки АССР Элистински хоржамий округагара депутат;

Ворошилов Климент Ефремович — Московски области Каширски хоржамий округагара депутат;

Даниялов Абдурахман Даниялович — Дагестански АССР Буйнакски округагара депутат;

Джалалов Маннап — Андижански области Наманганск хоржамий округагара депутат;

Егорычев Николай Григорьевич — гор. Москван Первомайски хоржамий округагара депутат;

Навун Василий Михайлович — Винницки области Бершадски хоржамий округагара депутат;

Касаткина Анна Ивановна — Горьковски области Лукояновски хоржамий округагара депутат;

Конотоп Василий Иванович — Московски области Балашихински хоржамий округагара депутат;

Кунаев Динмухамед Ахмедович — Алма-Атински области Алма-Атински-Ленински хоржамий округагара депутат;

Машеров Петр Миронович — Белорусски ССР Минско-Советски хоржамий округагара депутат;

Миноян Анастас Иванович — Армянски ССР Еревански-Ленински хоржамий округагара депутат;

Нуриев Зия Нуриевич — Башкирски АССР Стерлитамакски хоржамий округагара депутат;

Нутэтэгрынэ Анна Дмитриевна — Чукотски къаман округа Чукотски хоржамий округагара депутат;

Петровский Иван Георгиевич — гор. Москван Ленински хоржамий округагара депутат;

Пухова Зоя Павловна — Ивановски области Ивановски хоржамий округагара депутат;

Табеев Фикрят Ахмеджанович — Татарски АССР Мензелински хоржамий округагара депутат;

Толстиков Василий Сергеевич — гор. Ленинграда Невски хоржамий округагара депутат;

Шелест Петр Ефимович — Киевски области Жовтневой хоржамий округагара депутат.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1966 шо 3 август.

СССР правительство — ССР Союза Министрий Совет хьаярах бола
СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА СОЦАМ

Советски Социалистически Республикай Союза Лакхехьарча Совето **соцам бу:**

ССР Союза правительство — СССР Министрий Совет укх составе хьаярах:

ССР Союза Министрий Совета Председатель — **Косыгин** Алексей Николаевич.

СССР Министрий Совета Председатела хьалхара заместитель — **Мазуров** Кирилл Трофимович.

СССР Министрий Совета Председатела хьалхара заместитель — **Полянский** Дмитрий Степанович.

СССР Министрий Совета Председатела заместитель, СССР Министрий Совета Пачхьалкхен плановой комитета председатель — **Байбаков** Николай Константинович.

СССР Министрий Совета Председатела заместитель, СССР Министрий Совета материально-технически снабжене Пачхьалкхен комитета председатель — **Дымшиц** Вениамин Эммануилович.

СССР Министрий Совета Председатела заместитель — **Ефремов** Михаил Тимофеевич.

СССР Министрий Совета Председатела заместитель, СССР Министрий Совета Iилмаи техникаи Пачхьалкхен комитета председатель — **Кириллин** Владимир Алексеевич.

СССР Министрий Совета Председатела заместитель — **Лесечко** Михаил Авксентьевич.

СССР Министрий Совета Председатела заместитель — **Новиков** Владимир Николаевич.

СССР Министрий Совета Председатела заместитель, СССР Министрий Совета гIишлошъяра гIулакхий Пачхьалкхен комитета председатель — **Новиков** Игнатий Трофимович.

СССР Министрий Совета Председатела заместитель — **Смирнов** Леонид Васильевич.

СССР Министрий Совета Председатела заместитель — **Тихонов** Николай Александрович.

СССР авиационни промышленноста министр — **Дементьев** Петр Васильевич.

СССР автомобильни промышленноста министр — **Тарасов** Александр Михайлович.

СССР арахьарча торговле министр — **Патоличев** Николай Семенович.

СССР газови промышленноста министр — **Кортунов** Алексей Кириллович.

СССР граждански авиаце министр — **Логинов** Евгений Федорович.

СССР яйгачеи кхачанки промышленноста машинаш а бытовой приборащ а яра министр — **Доенин** Василий Николаевич.

СССР форда флота министр — **Бакаев** Виктор Георгиевич.

СССР оборонни промышленноста министр — **Зверев** Сергей Алексеевич.

Юкъарча машиностроене министр — **Афанасьев** Сергей Александрович.

СССР приборостроене, автоматизаце средствай управлене системай министр — **Руднев** Константин Николаевич.

СССР машиннаькъий министр — **Бощев** Борис Павлович.

СССР радиопромышленноста министр — **Калмыков** Валерий Дмитриевич.

СССР юкъерча машиностроене министр — **Славский** Ефим Павлович.

СССР станкостроительни инструментальни промышленноста министр — **Костоусов** Анатолий Иванович.

СССР гIишлошъяра, наькъаш дахкара, коммунальни машиностроене министр — **Новоселов** Ефим Степанович.

СССР судостроительни промышленноста министр — **Бутома** Борис Евстафьевич.

СССР тракторни юртбоахамен машиностроене министр — **Синицын** Иван Флегентович.

СССР транспортни гIишлош яра министр — **Кожевников** Евгений Федорович.

СССР еза йоккхача, энергетически транспортно машиностроенеи министр — **Жегалин** Владимир Федорович.

СССР химически мехкдаьттан машиностроене министр — **Брехов** Константин Иванович.

СССР электронни промышленноста министр — **Шокин** Александр Иванович.

СССР электротехнически промышленноста министр — **Антонов** Алексей Константинович.

СССР Лакхерчеи юкъерча специальнии образоване министр — **Елютин** Вячеслав Петрович.

СССР геологе министр — **Сидоренко** Александр Васильевич.

СССР унахцIено лораяра министр — **Петровский** Борис Васильевич.

СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр — **Громыко** Андрей Андреевич.

СССР культура министр — **Фурцева** Екатерина Алексеевна.

СССР яйгача промышленноста министр — **Тарасов** Николай Никифорович.

СССР хьун, целлюлозно-кехата, дахчах хIамаш еча промышленноста министр — **Тимофеев** Николай Владимирович.

СССР мелиорацеи хин боахамен министр — **Алексеевский** Евгений Евгеньевич.

СССР монтажнии специальни гIишлош яреи балхий министр — **Якубовский** Фуад Борисович.

СССР дулхеи шурийи промышленноста министр — **Антонов** Сергей Федорович.

СССР мехкдаьтта доаккхача промышленноста министр — **Шашин** Валентин Дмитриевич.

СССР мехкдаьтта чакхдоаккхачеи мехкдаьтта химически промышленноста министр — **Федоров** Виктор Степанович.

СССР оборона министр — **Малиновский** Родион Яковлевич.

СССР кхачан промышленноста министр — **Зотов** Василий Петрович.

СССР гIишлош яра материалий промышленноста министр — **Гришманов** Иван Александрович.

СССР чкъарий боахама министр — **Ишков** Александр Акимович.

СССР бувзама министр — **Псурцев** Николай Демьянович.

СССР юрта боахама министр — **Мацкевич** Владимир Владимирович.

СССР торговле министр — **Струев** Александр Иванович.

СССР кIоран промышленноста министр — **Братченко** Борис Федорович.

СССР финансай министр — **Гарбузов** Василий Федорович.

СССР химически промышленноста министр — **Костандов** Леонид Аркадьевич.

СССР бос болча металлурге министр — **Ломако** Петр Фадеевич.

СССР Iаьржача металлурге министр — **Казанец** Иван Павлович.

СССР энергетикаи электрификацеи министр — **Непорожний** Петр Степанович.

СССР халкъа тIахьожама Комитета председатель — **Кованов** Павел Васильевич.

СССР Министрий Совета къахьегамеи балха алапеи дешай Пачхьалкхен комитета председатель — **Волков** Александр Петрович.

СССР Министрий Совета профессионально-технически образоване Пачхьалкхен комитета председатель — **Булганов** Александр Александрович.

СССР Министрий Совета заготовкай Пачхьалкхен комитета председатель — СССР министр — **Корнинец** Леонид Романович.

СССР Министрий Совета хьун боахама Пачхьалкхен комитета председатель — **Рубцов** Василий Иванович.

СССР Министрий Совета арахьарча экономически бувзамий Пачхьалкхен комитета председатель — **Скачков** Семен Андреевич.

СССР Министрий Совета пачхьалкхен кхерамзлен Комитета председатель — **Семичастный** Владимир Ефимович.

СССР Министрий Совета «Союзсельхозтехника» Ерригсоюзни объединене председатель — **Ежевский** Александр Александрович.

СССР Пачхьалкхен банка правлене председатель — **Посконов** Алексей Андреевич.

СССР Министрий Советерча Центральни статистически управлене начальник — **Старовский** Владимир Никонович.

СССР Конституце 70 статьяга хьежжа СССР Министрий Совета юкъе болх союзни республикай министрий Советий председателаш:

РСФСР Министрий Совета председатель — **Воронов** Геннадий Иванович.

Украински ССР Министрий Совета председатель — **Щербицкий** Владимир Васильевич.

Белорусски ССР Министрий Совета председатель — **Киселев** Тихон Яковлевич.

Узбекски ССР Министрий Совета председатель — **Курбанов** Рахманкул.

Казахски ССР Министрий Совета председатель — **Бейсебаев** Масымхан.

Грузински ССР Министрий Совета председатель — **Джавахишвили** Гиви Дмитриевич.

Азербайджански ССР Министрий Совета председатель — **Алиханов** Энвер Назарович.

Литовски ССР Министрий Совета председатель — **Шумаускас** Мотеюс Юозевич.

Молдавски ССР Министрий Совета председатель — **Диордица** Александр Филиппович.

Латвийски ССР Министрий Совета председатель — **Рубен** Виталий Петрович.

Киргизски ССР Министрий Совета председатель — **Мамбетов** Болот.

Таджикски ССР Министрий Совета председатель — **Кахаров** Абдулахад.

Армянски ССР Министрий Совета председатель — **Мурадян** Бадал Амаякович.

Туркменски ССР Министрий Совета председатель — **Гапуров** Мухамедназар.

Эстонски ССР Министрий Совета председатель — **Клаусон** Вальтер Иванович.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1966 ш. 3 август.

СССР ПРОСВЕЩЕНЕ СОЮЗНО-РЕСПУБЛИКАНСКИ МИНИСТЕРСТВО ХЬАЯРАХ ДОЛА

СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКАЙ СОЮЗА

ЗАКОН

Советски Социалистически Республикай Союза Лакхехьарча Совето **соцам бу:**

СССР просвещене союзно-республикански министерство хьайойла.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1966 ш. 3 август.

ВОРХIАЗЛАГIА ГУЛЬЯЬЧА СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ХЬАЛХАРА СЕССИ.
СУРТА ТIА: Нохч-ГIалгIай АССР-гара СССР Лакхехьарча Совета депутаташ Йоккхача Кремлевски двореце сессе заседане болхаш ба.

Д. ЧЕРНОВА сурт.

Верхоянье довкъашка

ЯКУТСКИ АССР. Боккхача када чу уллаш санна хет Верхоянски дукъа отрогашка улла Себян-Кель Кобяйски района Звенкий поселок. Цига бах «Кировский» совхоза цхьан отделене саьрч леладераши чарахьаши. Саьрчий цIокех даь баьде, кIурах хьалдиза цIалгаш хиннача метте, хIанз хьалдаьд керда дIайха, сийрда доккха кораш а долаш цIенош.

Дика хьал долаш бах цу доккха доацача къаман нах. ХIара цIагIа а радиоприемник, швейни, баракъаш дутта машинаш, кхыйола культурнии бытовии хьалаш Iалашду хIамаш.

Дуккхача оленеводаштей чарахьаштеи еннай Советски Союза орденаши медалаши. Совхоза коллективо итогаш яьй хьалхарча ах шера балха. Хьокхамаш во дац — пачхьалкхенна дулх доххара план кхоачашъяьй 115 процент, 18 эзар сай ба укхаза хIанз.

ХIара шерра-шера алсамьювл совхоза доходаш, тоалуш доагIа звенкий хьал-торб.

Себян-Кель яхача поселке вертолетаца мара яхача йиш яц (лакхера сурт). Лохерча сурта тIа: совхоза саьрчий Iул.

В. Тетерина сурт.
ТАСС фотохроника.

СЕЗОН ХЬАТIАКХАЬЧАЙ

Комсаш чуэца ха хьатIаотта ши кIира мара дисадац, цудухьа хIанзехьа кийча хила еза чхьагIар доаккха заводаш уж хьачу эца а царна переработка е а.

ДIадахача шерарчул 1200 тонн дукхагIа комсаш чаккхъяха езаш я Назрански района Ленина цIерахча совхоза чхьагIар доаккха завод 1966 шера. Бакъда, хIанзалца заводе яьча кийчонга хьежача хеталу 1965 шера миссел а комсаш чаккхъяха вIаштIехьадаргдий-хьогI цар укх шера аьнна.

Завода коа, цехашка, гIишлой объекташ хьалъеча массанахьа кораагIбаьнна хьувз хIанз нах. Из тамаш а яц, хIана аьлча 26-ча июле парте райкома бюрос дувцаш дар заводаш сезонага кийчъялара дешаш, укхаза къаьстта белгалдир Ленина цIерахчи совхоза чхьагIара заводе гIулакхаш геттара во лелилга. Бюрос совхоза а завода а кулгалхошта тIадиллад 15-гIа август хьатIакхачалехьа завод бокъонца кийчъелга. Мишта кийчо ю хIанз заводе сезона?

Таханарча дийнахьа завода 150 декалитр чугIоргйола 27 емкость эш, хIаьта заводе хьалъяь яьннараш шийтта мара яц. Емкосташ хьалъеча къахьегаш я нов. Арсанукаева кулгалду бригада, Цо болх дIаболабаьцхьа бутт ба. ДIадахача шера емкосташ хьалъеча 27 саг вар. Ийс-ийс саг волаш кхаь сменах бора цар болх. ХIаьта укх шера укхаза пхе саго цхьан сменах мара бац болх. Кхыметтел автокран а яц укхаза. Дерригабалхаш кулгаца ду. ХIаьта а хьинаре къахьег укхаза боаккхача гишлошъерала. Кхоачамхиллал материалаш хилча духхьала цхьан дийнахьа пхьа емкость яь боал уж. Цхьайолча хана гIишлой материалаш ца хилар бахьан долаш дукха ха йоаккх оаха болх ца беш, йоах бригадира. Иштта ах бутт гаргга хIама ца деш ха дIаяхийтай цар «Грозвино» яхача объединене Iалашон отдело цемент ца хилийтар бахьан долаш. ХIанз заводе чхьагIар чудола емкосташ ара латт, цулухьа аьхки технологически обработка еча хана чхьагIардов. Уж помещенеш е хьажа еза совхоза дирекци.

1965 шера хьалъе болабеннабар заводе педаш дула установка. Бакъда, хIанз а водопроводнийи Iанарен турбаш ца хилар бахьан долаш болхбе йолаеннаяц из. Иштта уж материалаш эшаш латт хьалъе йолаенна утильцех а. Укхаза лаьттанцара балхаш а деш дац. Уж хIанз де йиш йолаш дар. Е утильцех чухургйола помещени е а болабеннабац.

Педаш тоадеча къахьегаш бархI саг вар. ХIаране ялх-ворхI пед тоабеш 50 пед мара тоабац укхаза дийнахьа. Кхы а тоабе безаш ши эзар гаргга пед латт завода коа. Педаш тоаду бондараш тоъаш бац совхозе. Уж ханнахьа кийчбе безар.

Канализаци лерттIа болх беш яц. Харшашка латта хий пхьида мазаш тесса хьаж ухаш да. Канализаци цIенъе еза. Бокъонца кийчъяь яц переработка цех а. ХIанз прессашта басар хьоккхаш боахк укхаза. КIир а теха яц. Иштта кIира тоханза я завода коа латта емкосташ, кхыйола объекташ. Уж деррига кхоачамбоацараш доллашехьа комиссега хьежаш бахк укхазара кулгалхой.

Совхозе везткъа саг чувоагIаш гIишлой бригада я. Цул совгIа заводе а ба шортта болхлой. Царех ханнахьа ремонтни бригада вIашагIъелла балхаш дIадахьа дезар завод кийчъяра.

Хан-ханнахьа эшаш йола гIишлой а кхыйола а материалаш лоаттае еза «Грозвино» яхача объединене. Дукха новкъарле яьй завода «Кавэлектромонтаж» яхача треста Грознерча гIишлой управлене болхлоша а. Цар е шу дIадолалуш шоаш де тIайийца балхаш чакх ца доахаш дитадар. Уж балхаш шоай де дийзар завода болхлой, хIаьта монтажникаш-м кхы юхе а баьхца бац завода.

С. МАЙСИГОВ.,
тха собкор.

«СЕРДАЛО»
2-гIа агIо. 4 август, 1966 шу.

СИЙЛЕ ХИЙЛА МАШИННАЬКЪАХОЙ!

Дикача толамашца

Хьинаре къахьегаш я укх шера Наьсарен машиннаькъа станце коллектив. Ах шера плани тIаийца социалистически декхарaши ханал хьалха кхоачашдир цо. Къаьстта дика къахьийгар станце машиннаькъахоша дIабахача июль бетта. ВорхI бетта план тIеххкхоачашъяьй цар. Планал совгIа мухь тIабетта дIаяхийта вагонаш бIаьш я. Мухь тIабетташ вагонаша сеца йоаккха ха планах лаьрхIачул 1,6 сахьат лоацъяьй.

Коммунистически къахьегама сийлен цIи яккхара къовсам лоаттабеш я тха коллектив. ХIанзлехьа из сийлен цIи сиꞧай цхьан бригадана, коммунистически къахьегама ударникаш яха сийлен цIи лелаеш дукха машиннаькъахой ба. Царна юкъе ба Албогачиев Юсуп, Яценко Мария, Мусин Шакир, Борискин Иван, Мусина Марфа, Албогачиев Шимоха, Хаутиев ИбрахIам, Дзармотов Салман, кхыбараш. Царех хIаране сменни норма 115—120 процент кхоачашъю. Уж къахьегама толамаш кхоанарча машиннаькъахой дениа хетадаь да.

Итт бетта план 20-ча октябре кхоачашъе лерхI станце болхлоша.

А. МИСКИЕВ,
Наьсарен машиннаькъа станце начальник.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) М. Мусина, Ю. Албогачиев, С. Дзармотов, Ш. Мусин, И. Хаутиев.

И. Плиева сурт.

БОАХАМА ЭКОНОМИКА ЛАКХЪЕШ

Тха колхоза къахьегамхоша ши-кхо шу хьалха чоалханера декхар лерхIар ялатий пхи эзар тонн йоаккхилга. ХIаьта укх шера тха ялаташ кхелераша духхьал на болча ялатий а 5887 тонн яьккхай, чуэцаргйола хьажкIаши доаккхаргдола дугеи ше долаш. Цо тешал ду механизаце, хьалха латта къахьегама хьисапаш юкъехкахьара, дIаюв культураш дикагIа хьувкъаргйолаш лаьтташ тоадара ларда тIа лаьтта леладара культура дегIаена хилара.

Къахьегам дика вIаштIехьбаккхар бахьан долаш тха кхаш леладерий вIаштIехьдаьлар укх шера чуэца культураш дIаера план 11 процент тIеххкхоачашъелга. Дуга лакхара хьувкъамаш даха а Iомабеннаб колхозербараш. Цудухьа дахача шерарчул цкъаи ахаззеи дукхагIа дIадийнад из укх шера.

Хьинаре къахьийгар ялат леладераша гурахьа дийна ялаташ чуэца кийчо яра. Кхашка араьынарашта юкъе кхоъ керда комбайн яр. Тхона новкъостал дир Наьсарен районерча механизатораша а: цар йиъ агрегат айтар тхона. Кхебаь хьувкъам лоадама хIама ца доадеш чуийца баьлар. Цо тхога торо хилийтар оахош лийрхIачул 41 процент дукхагIа ялат чуэца.

ХIара бригадагара чудоагIа ялат къаьст-къастта лерхIар. Учет ишт та лелаяро торо хулийт дикагIа е вогIа къахьегараш малагIаш ба ха. ХIаьта из боахама чурча расчета хиланза даргдоаца хьал а да.

Хьатта тIа керттерча производственни процессашта механизаци яьй тханцига. Укхаза болх беш я ялат складашка ухийта транспортераш, ялат цIенду машинаш, кхыйола механизмаш.

ТIалоагIача шера хьувкъама дола фу керттерча кондицешка дIакхоачадеш кийчдаьд.

Цхьабакъда, долла а хIама дика вIаштIехьдаьнна лелац тха. Ховш да гурахьа дув кIа дIадера дикагIа дола лаьтта горох йийна хилар долга. Халахете а из гIулакх во теркалдора тханцига. Ший ханнахьа горох хьокха жатка оаха ца эцарах дукха айра тха из, гектара тIара эррига а 10 центнер мара яланзар.

ЦIепхашттара кхоачамбоацараш хилийтар комсаш лелаераша. Уж комсаш хьаяста хьебелар.

ХIанз шоай бешамаш вокхарел дикагIа лелаю Федорова Еленай звенос. Цар хIапзалехьа пхезза молхаш техай шоай комсашта.

Колхоза хьайбаш лелалераша ка маьхала а йоалаш чакхдаьккхар хьайбашка Iа доаккхийтилга. Цар хьайбаш дика Iангара дахарал совгIа, доакъараш а кходир. Бахкаш болча хIара бIаь жийна лаьрхIача 104 Iаьхар баьб. ХIара устагIана тIера 5 килограмми 470 грамми тха даьккхад. ТIех дика къахьегаш я бокхагIча чабаний Павлюченкой, Сирика, Магомедова бригадаш. Колхозерча деррига жех 1,5 процент дайнад. Уж довра керттера бахьан пехкашта лазараш хилар да. Цу гIулакха беккха бехк ба чабаний а ветеренарни болхлой а. Цар бехка колхоза ворхI бIаь туман хинна ца Iеш зе хиннад жа доврах. Доахан доврах а дукха зе хиннад тхона.

Ферме механизаци ца хилар бахьан долаш дукха мах ух шурийга. Шурий цхьа центнер яккхарга 2·1 сага ди дода тха. ХIаьта ялатий центнер яккхарга додар 0,09 сага ди мара а дац. Из да-кх механизапе луш дар фуд хойташ дола масал. Механизаци массанахьа а — фермашка а доакъараш кийчдеча а эшаш я.

ХIанз оаха тхоай керттера декхар лоархI колхозера къахьегама дисциплина тоаелга. ХIанз а беррига колхозхой бац балха арабувлаш. Из бахьан долаш 11 эзарнел тIех сага балха ди дайнад колхозе укх шера. Из да 553 саго ткъаь дийнахьа цхьанна а сахьата болх баь ца хилара нийсса. ХIанз колхозе хьинарера къовсам лоаттабу мекъал лелаеча колхозхошта духьал.

ХIанз тха колхозага кхоачамбалла дукха йол а концентраташ а я. ХIанзчул тIехьагIа йолларгйолаш 16 эзар тонн силос а я. Из декхар тхо лоархIадергдолаш а да, оаха кхоачаш а дергда. Иштта гIулакхаца, тха хьайбаш шортта Iанна доакъарашца Iалашдаь хургда.

Укх дIадахача ах шера кхы тIа а дикагIа хулаш чIоагIъеннай тха артела экономика. Доходах 456243 сом хиннад. Берригача колхозхошта балхах доагIа алапи диза дIаденнад. Екъаш йоацача фонде дахийтад 114 эзар сом.

Колхозхоша шоай деррига хьинар тIаухийт артела рузкъа дебалара.

В. ТАБАЦКОВА,
Шалковской районерча «Коминтерн» яхача колхоза председатель.

СОВЕТСКИ МАШИННАЬКЪАХОЙ ЦIЕЙ

ЦИФРАШИ ФАКТАШИ

ВорхIлагIча августе — Ерригсоюзни машиннаькъахой ди. Советски Союз — йоккхагIйола машиннаькъий держава я дIоахалга диллача шоллагIа моттиги, электрификаци ярга диллача хьалхара моттиги йоаккх цо, дунен тIа. Кхоъ ах миллион совгIа машиннаькъахой ба вай мехка.

Семилетка шерашка (1959—1965-ча шерашка) СССР-е пайда эцаш дола машиннаькъаш 7,7 эзар километр дукхагIа хилар, 3,7 эзар совгIа километр хьалдаьд шоллагIдола наькъаш, 14 эзар гаргга километр наькъаш кийчдаьд автоблокировкей диспетчерски централизации еш. Советски Союзера машиннаькъаш 130 эзар километр дIоахал делаш да. Кердача пятилетка шерашка кхы а ворхI эзар километр гаргга машиннаькъаш хьалдергда.

Кердача пятилетка шерашка (1966—1970 шерашка) керттерча даькъе паровозий метта поездаш дIа-юха кхувлаш хургба тепловозаши электровозаши. Электрификаци ергья 10 эзар километр машиннаькъашта. Кердача пятилетках керттерча даькъе машиннаькъашта электрификаци ергья СибарегIа, Дальни Востоке, Поволжьера Донбассе бодача машиннаькъа, СибарегIара Уралеи Центреи долхача машиннаькъашта, иштта электрификаци ергья Центраи Украинаи юкъе бувзам лоаттабеча машиннаькъашта.

Цул совгIа дуккхача машиннаькъашка тепловозаш леларгболаш гIулакх дергда. Пятилетка тIеххьарча шера дIа-юха кхухьача берригача мухьах 97 процент мухь электровозащеи тепловозащеи дIа-юха хьоргба.

Керда машиннаькъаш хьалдаро торо хулийтаргья СССР-а тайптайпарча районий лаьттагIа доахача рузкъаех бизза пайда эца. Масала, Кунград - Макати Гурьев-Астрахани яха керда дохкача машиннаькъий дIоахал хургда 1600 километр, Тюмень — Тобольск—Сургута яхача районе бода машинникъ хургба 650 километр, Барнаулера Бустанай бода Средне-сибирски машинникъ хьалбаьбарґба, цар тоабергба экономически бувзам, лаьттаех дукха рузкъаш доахка районаш сихагIа караерзаергья, къаьстта мехкдаьтта доалла районаш а ерзаеш, производительни низаш вай мехка дIанийсделга тоалургда.

Харьковски тепловозаш лераша керда хьа а даь арахийцад мухь дIа-юха кхухьа «Украина-2» яха тепловозаш, ялх эзар говра низ ба царех хIаране. Из ба вай мехка эггара экономичнегIеи сихагIа лелеи мухь дIа-юха кхухьа тепловоз, ши эзар гаргга тонн мухь тIабола поезд сахьата бIаь километр сухал йолаш дIаюг цо.

Тбилисе керда арахийцад ЭГ17-01 яха электровозаш. Сахьата 65 километр сухал йолаш цо дIаюг 1500 тонн мухь тIабола поезд.

Цийнахьа бувзам лоаттабара вай мехка эггара хьалхара лакха сухал йола мотовагонни экспресс вIашагIйоллаш ба латвийски специалисташ. Цхьайолча участкашка сахьата 200 километр никъ бергба цо. Цун низ хургба 16 эзар говра бар миссел. Из щоззахазза дукхагIа ба пассажирски электровоза низал.

Советски машиннаькъашка гIолла пхе шера планах дIа-юха кхухьа мухь дукхагIа хургба 450 эзар миллиард тонн - километраш. Из хул Сийлахь боккха тIом хилалехьа 1940-ча шерага кхаччалца массайолча транспортапа вай мехка дIа-юха бихьа мухь миссел.

1970-ча шерага кхоачаш вай мехка пассажирски поездашца дIа-юха баха нах 2,7 миллиард саг хургва (1965-ча шерага кхоачаш дIа-юха бига пассажираш 2,3 миллиард саг мара воацача), городашта гонахьа ялача моттигашка дIа-юха бугаргба 2,5 миллиард пассажираш. 1965-ча шерага кхоачаш дIа-юха бигараш 2,1 миллиард пассажираш мара боацача.

БIаь эзар километраш — иштта дIоахал долаш ба дунен халкъашта юкъе бувзам лоаттабеш бола советски машинникъ. Цар Москвапа бувзам хулийт Европе мел йолча паччахьалкхений. Европерчеи Азерчеи ткъаь мехка ух Советски Союзера пассажирски поездаш.

1963—1965-ча шерашка Советски Союза машиннаькъаштеи транспортни гIишлошъераштеи дIаенна квартираш 6 миллион квадратни метр хулаш я. 240 эзар совгIа дезал керда баха хайшаб. Кхы а дукхагIа хьалдеш латт транспорте балха болча наха чуIе цIенош.

Машиннаькъахой культурни вахар лакхлуш латт. Царна лаьрхIа болх беш я 979 культура цIеноши клубаши, 1342 библиотека, 277 вагонаш - клубаш, 14575 цIе уголокаш, 71 халкъа театр, 647 халкъа университеташ.

(АПН).

Кердачох пайда эцаш

Цхьан минута сацац машиннаькъа транспорта предприятешкара болх. Халланза дIа-юха хьувз маневрови локомотиваш, гIоьI делла болх беш я мухь тIабеттачареи Iобоаккхачареи механизмаш, болата наькъашка гIолла лел йоккха сухал йола поездаш.

Семилетка шерашка юххьанца денз хувцаенна Нохч - ГIалгIай маьшиннаькъа предприятешта юкъе йоккхагIчарех йола Грозненски вагонни депо. Цу боахама цехашкара цIенбаь дIабаьккхаб кулгашца беш бола болх. ВорхI бIаьннел совгIа машиний чоалхане агрегаташи я болх беш машиннаькъий дистанцешка, дIа-юха ухача электростанцеша бизза болх байт электроинструменташка. Электрошпалоподбойкашц чIоагIа аттача баьккхаб Iалаьмате хала хинна тача баьккхаб... 70 эзар километр гаргга наькъаш Iалашдаьд автоматически ах автоматически блокировкашца. Цкъаи ахаззеи дакхдаь цар участкашка гIолла поездаш чакхъювлар.

Шерра пайда эц кердача техниках машиннаькъий Грозненски отделене а. Наькъий йиъ бIаь километр диспетчерски централизацеца вIаший ювзаенцай. Станце дежурнеши стрелочникаши эшац цу участке. Телочникаши эшац... Ткъа бедоннаб поездашта юкъера радиобувзам. Поездий диспетчераца ше дIа мел вахачара халланза бувзам лоаттабе йиш я машиниста.

Шоай хIара шера хулаш дола цIей дикача толамашца дезду машиннаькъахоша укх шера. ХIанзалца плал совгIа дIабихьаб 300 эзар тонн мухь. Еррига предприятеш, сменаш, цехаш яхье яьний коммунистически къахьегача сийлен цIи яккхара. Дукхача цехаша, сменаша, участкаша лелаю из цIи. Вагонни депо йоккха коллектив а коммунистически къахьегама цIи лелаеш.

Дуккхача къамех нах юкъебола машиннаькъахой коллектив социалистически яхье яьннай Октябра цIейна лакхача хьоькхамашца накъа яхара, тIаийцад лакхара декхараш: «Локомотивай овсарле 10,7 процент, вагоний—7,5 процент, къахьегама овсарле 18,7 процент лакхъе, мухь дIа-юха кхахьарга дIадолар 9 процент лохде». Грозненски отделене а. кхычахьа а гаьнна дIахезай производстве хьалха латтача машиннаькъахой цIераш, масала, Грозненски станце маневрови диспетчера И. Г. Аверченко, йоккхагIа йолча стрелочницай И. Комисаровай, машиниста В. В. Айрапетовалевай, машиниста... цIераш. Шоай гевзал дика карава цIераш. Шоай говзал дика каралаь дика толамаш доах цистерназаь... М. О. Гавкуева наш юлача нов. ХIара сменах планал совгIа итташ цистернаш юла цо. Иштта дика кхоачашлу шийй декхараш вагонашка хьежача нов. Л. Истамбулова. Фийла хьож наькъашка обходчик Г. М. Гумаров.

Иштта толамашца дезду шоай цIей машиннаькъахоша.

Н. НОВИКОВ,
Грозненски станце воккхагIа волча диспетчера заместитель.

ТЮМЕНСКИ ОБЛАСТЬ. Тюмень - Сургут яха машинникъ пятилетка лоархIамегIа йола цхьа гIишло я. Тайге гIоллa чакхбаьнна, нах лела йиш йоацача ушалашта юкъе гIолла Къилбаседа, дукха мехкдаьтта доаллача СибарегIа гIоргба из никъ. ГIишло хьалъеча чIоагIа лоархIаме ха я хIанзарьяр: трассе Iоехкай хьалхара бIаьш метраш рельсаш. Толамца дIахьош ба машинникъ буллачара лаьтта дIа-юха тассара болх, Тура, Товда, Иртыш яхача хиштa доахкача тIаьшта цIатIадолха наькъаш хьалдара балхаш дIадоладаьд.

Советски Iаьдала 50 шу дизара хетаьча ши бIаь итт километр йолча участке болхлой дIа-юха кхувларгбола поездаш леларгйола гIулакх вIаштIехьданна — иштта йолча девизах къахьегаш я кердача машиннаькъа магистрала дуккхача эзараш нахах латта коллектив.

Сурта тIа: наькъашка йохнаш латт хьалхара рельсаш.

И. Саножкова сурт.
ТАСС фотохроника.

КАГИРХОЙ БРИГАДЕ

Тепловозашка хьежа слесараш кхоачаш цхьац машинага хьежа балалехьа, станце дежурне цхьаькха указани лу:

— № 3563 йола тепловоз хьакхаьчай, аргIанарча поезда кийчъе из.

Бакура Грозне кхаччалца бархI бIаь километр никъ а баь йоагIа тепловоз хьатIайоал технически осмотра наькъаш тIа. Йистеьннай цхьаькха рейс: беза мухь кхухьа поезд шин ханнахьа хьаккхаьчай станце. Локомотивни бригада садаIа дIайода, хIаьта грозненски слесараша ха ца йоаеш аргIанарча рейса тепловоз кийчъе болалу. Сахьат ха лу царна цу балха, бакъда, из ха кхы а кIезигагIа хул цкъаза. Оборудовании электроаппаратура хIара механически узелга дикка хьажа веза, цхьаккха кхоачамбоацар, мелла эIамига из дале а, ца зувш диса йиш яц, тезза оатхал хувца е тоае еза.

Тха коллектив дика лоархIаю цу декхарех. ШоллагIа шу да оахош кийчъяьча тепловозашта оаха гарантийни путевкаш тела. График ца толхаеш ханнахьа арайоал тепловозаш станцера.

Грозненски пункте йиъ смена я цхьетарра дика, барттайна къахьегаш. Кхыча тайпара хила а йиш яц из, хIана аьлча ха кIезига я, хIаьта болх чIоагIа бехктокхаме ба: бIаьш километраш никъ бе безаш йолча машинашка накъа хьовзам хургбоацаш хьожаш а уж тоаеш а ба уж. Дукха ба станце шоай говзал дика йовзаш бола селесараш, масала, Ковбас Иван, Котов Андрей, Вергунов Леонид, Ерзиков Николай, Квасин Семен, Лысенко Елена, дуккха кхыбараш а. Лакха квалификаци йола дика говзанчаш ба уж, дукхагIа бараш йиълагIеи пхелагIеи разрядаш йолаш ба.

Массехк бутт ба нов. Остроухов Аркадий керте латтача комсомольско - кагирхой смена коллектив хьалха латташ хьайоагIа. Дукха да укхаза хьаэца, Iомавала мегаргдола гIулакхаш. Эггара хьалха холуш дар фуд аьлча, из да кагирхой чIоагIа барттайна, Iимерза, болх безамца, вIаши гIо деш беш хилар. Хала да цу смена хьалха латтарий цIераш яха: берригаш а ба хьинаре къахьегаш. Комсомола съезда сийна яьржача яхье дика толамаш дахарах цу коллектива тиллай «ВЛКСМ XV-ча съезда цIерагIа йола смена» яха цIи.

Дукха дикалар дувца йиш я кхыча сменай коллективех а. ЧIоагIа новкъостал ду балха толамаш дахара дукхагIа болча болхлоша шишшакхоккха шоайла гарга йола говзал Iомаяь хиларо.

Станце хьалхарчарпа хьаллаьцар бригада коллективо Москвай Ленинградеи предприятей къахьегамхоша металли матералаши кхояра дIадоладаь дика гIулакх. Iоежа ула шпилечка, шайбочка, моллагIа кхыйола оатхал бIарганйча из хьал ца эцаш, цунах пайда эца ца хьожаш дIагIоргвац цхьаккха. Цудухьа карагIдаьйнараш а да дог гIоздоахаш: ах шера кходаьа 1320 сом, цунах 245 сом материалий чотах а кхолеш.

Халланза лакхъю машиннаькъахоша шоай квалификаци. ДукхагIбараш деша багIа тайп - тайпарча институташка, техникумашка. Коллективерча 35 сагах 25 саг машиннаькъа институташкеи техникумашкеи дешаш ва.

Хьаллаьцад коллектива къахьегамхоша «Октябрьнефта» НПУ мехкдаьттахой Октябра сийленца накъа бахара доаржадаь дика гIулакх. ТIаийцача кердача социалистически декхарашта юкъе я цхьа пункт: коммунистически къахьегама коллектива цIи яккха. Беррига низ тIаботхийтаргба коллективо из а, кхыдола декхараш а кхоачашдара.

А. ДЖАБРАИЛОВ,
локомотивай технически осмотра пункта мастер,
Г. АНОХОВ.

ХАНАЛ ХЬАЛХА БУВЛ

Хьинаре къахьег кердача пятилетка хьалхарча шера нов. С. И. Цой керте латтача галантерейно - трикотажни фабрика коллективо. Июль бетта еррига продукци арахецара план 112 проценти товарни продукци арахецара план 105,7 проценти кхоачашъяьй цар.

Фабрика коллективо тегаш йола хIамаш чухнахьа чувхазу баракъаш да. Планах 166 эзар сома маьха чура барзкъа арахеца дезача цар арахийцад 173,8 эзар сома маьха барзкъа. планах лаьрхIачул совгIа тийга баракъаш бархI эзар гаргга сома маьха да. Уж толамаш а дог гIоздоахаш да.

Шоаш даьхача толамех кхоачамбаь а ца Iеш Октябра 49 шу дузаш денна накъа бахара хьинар ца кхолеш кхы а дикагIа къахьега лаьрхIад укхаза. Къахьегама овсарле лакх а еш производственни декхараш 120—130 процент кхоачаш а деш болх бу закройщица Р. Дидигова, хIамаш тегараша Л. Мирошниченко, А. Оселелькос. С. Миропенкос, дуккхача кхыбараша.

Р. АУШЕВ.

Яхье хьалха латт

Вай мехка коммунистически общество хьалъяра сийлен программа кхоачашъяро дIалех моттигерча Советий болх дIахо тоабар, промышленнии юртбоахамеи производство дегIайоалаеча цар влиянии айяр, цар нахацара бувзамаш шерлар, коммунизм хьалъяра планаш ханал хьалха кхоачашъяра лоаттабеча къовсаме цар организаторски лоархIам лакхбар. МалгIабика района юртий, станицай къахьегамхой депутатий Советаш Наурски района Калиновски станични Совета инициативах Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу дизара сийна яьржача социалистически яхьа юкъе бахаб. ДукхагIа йола Советаш хьинаре дакъа лоацаш а тIаийца социалистически декхараш кхоачашдара. Массазарча комиссей актива, депутатий новкъосталца юртий станични Советаша бахача нахагара цар совйола хьайбай продукташ ийю: дулх яйцад 161 центнер, шура — 370 центнер, тха — 66,3 центнер. Ах шера йола фуашкан эцара план тIеххкхоачашъяьй. Районо юртналога план 110,3 процент кхоачашъяьй. ДукхагIа йола Советаш хьинаре дакъа лоацаш хиннай укх шера кхебаь хьувкъам чуэцача, хIаьта иштта баха нах оарцагIбоах оасар дара, доакъар Iалашдара.

Бахача наха культурни гIулакх дара культура учреждeней болхлой тIачIоагIбаьб бригадашка, кхай тIарча станашка. Советаша даим йоакхо ю юрта къахьегамхой культурно-бытовой хьалаш тоадалийтара.

Вознесенский станични Совето (пред. Долгополова М. В.) беккха болх чакхбоаккх даржархой накалаш кхоачашдара. Даим актива депутаташ уличии комитетий новкъосталца санитарни хьал станице тоадалара йоакхо ю: цIеношта кIир техай, хартапшта ремонт яьй, Кооперативни, Колховни, Владикавказски, Первомайски улицаш тоаьй, станица улицашка гIолла автомашиний движени дика вIаштIехьъяккхара наькъа знакаш хьаптехай, станице бахача наха цIеношта йилла 1400 метр шифер еннай. Стансовета исполкомо йоакхо ю школашка деша дагIача берий успеваемость лакхъяра, всеобуча хьакъехьара закон кхоачашдара. Кердача дешара шера кийча я еррига школаш. Школашта ремонт еш хьинаре дакъа лаьцар дешархой даьшеи-ноаношеи. Школаши хьехархойи Iан доагорпа Iалашбаьб. Станични Совето йоакхо яр бахьан долаш хьайийлай берий ясли. Иштта Совето дакъа лоац станица къахьегамхошта культурно гIулакх дара. Укх дIадахача ах шера деннад 27 концерт. 5 садIара сайре, дешарий конференци яьй. Библиотеко гIулакх даьд 1519 сага, царна деннад — 26.515 книжка.

Ше хIара денна беш бола болх станични Совето дIахьо депутатий, массазарча комиссей новкъосталца. Советашка вIашагIъехка болх беш я уличии комитеташ, клубай советаш, новкъостий суд. Общественни самодеятельни организацешка чувоагIа 120 совгIа саг. Шийй болх стансовета исполкомо планаца дIахьу. Из план чIоагIъю исполкома заседане. Исполкома заседанеш хан-ханнахьа ю, цига хул юртбоахама специалисташ. актив. Вознесенски станични Совет яхье яьннай СоагIапчарча юрта Советаца. Из ях дIахьош цо доккхий толамаш даьхад. Шийна могаш дола новкъостал ду СоагIапчара Совето «Ингушский» совхова 3-ча отделенена, хьувкъам чуэцара. дIайийнача хIамашта оасар дара. Школаш кийча я. Юрта дIаегIай 950 сомий гаьнаш, клубе хан-ханнахьа хул кино, художественни самодеятельнеста концерташ, еш лекцеш. Бакъдар аьлча, иштта дика болх тоабаь яц еррига юрта Советаш. Царех я Ачалкхера, Долакоара юртий Советаш. Цар шоай болх лоаламболаш бувзац общественни самодеятельни организацешца, депутаташца, массазарча комиссешца. ХIаьта тIадоагIаш латт советски Iаьдала 50-шу дизара сийлахьа дата. Юрта Советаш, депутаташ, массазарча комиссеша шоай деррига низаш оарцагIдаха деза Октябрьски цIейна дикача толамашца накъа бахара.

Р. ЧЕРВОВА,
къахьегамхой депутатий МалгIабика городской совета председатель.

Дика хьувкъам кхебаьб укх шера Черсий-Балкхарой республика колхозийи совхозийи къахьегамхоша. Массаболча боахамашка чуэцаш латт кIа.

Сурта тIа: Малокабардински совхоза кхашкара хьокхаш латта кIа.

М. Суанова сурт.
ТАСС фотохроника.

Доазол дехьара

ДРВ МИД-а ВИКАЛА ЯЬ ЗАЯВЛЕНИ

ХАНОЙ, 4 август. (ТАСС). Демилитаризованни вонана цкъа а доацаш дукхаза «В-52» яхача американски самолеташа бомбаш еттар чlоагlа зуламе лоархlаш заявлени яьй Вьетнама Демократически Республика кхыча мехкашцарча гlулакхий министерства викало, яхаш хоам бу Вьетнамски информационни агентства.

«Укх тlеххьарча деношка, — йоах заявлене тlа, — американски агрессораша цкъа доацаш дукхаза а тlаахийтай Гуама яхача гlайре тlа дела «В-52» яха шоай самолеташ демилитаризованни дуккха йолча участкашта ханна йолча демаркационни лине шинна а оагlорахьара бомбаш етта.

30 июле сатоссача хана американски «В-52» яхача самолеташа пхе талгlех далет йир, доазонца еррига доагlача Бенхай яхача хина еррига а цхьа километр мара гаьна доацаш демилитаризованни зона къулбехьарча даькъа тlарча района бомбаш а йиттар.

31 июле «В-52» яхача самолеташа шин талгlех тlа а яха, демилитаризованни зона къилбаседа даькъа тlарча дуккхача участкашта бомбаш йиттар. Виньлинь яхача района Салой, Зявонг, Кхетхи, Бентат яхача поселкашка бахача наьха 40 совгlа цlа дохадаьл.

США империалисташа «В-52» яхача бомбардировщикашца демилитаризованни зоне бомбаш етташ хилар, белгалдоаккх заявлене тlа, Вьетнаме беш бола агрессивни тlом лакхбара цар йолча планех боаккха керда а цlенхашттара а гlаба ба, 1954 шера Вьетнама хьакъе яь Женевски соглашенеше гlоза толхаяр да.

Демилитаризованни зона къулбехьени къилбаседени даькъашта «В-52» яхача самолеташца бомбаш еттар Къулбехьен Вьетнаме шоай агрессивни эскараш тlа-тlа цlенхашттта эшаш хилар юхадекха гlертилга да.

Демилитаризованни зонера тlема гlулакхаш шердара США империалисташа йолаяь из геттара цlенхашттара акт харцахьара хlама а лоархl, цунна хаьда дукхьала а я ДРВ кхыча мехкашцарча гlулакхий министерство. Шоай агрессивни гlулакхех тlехьагlа дерг мел долча зулмана йизза бехктокхаме я США правительство, йоах ДРВ МИД-о.

НИГЕРЕРЧА СОБЫТЕШКА

ПАРИЖ, 4 август. (ТАСС). Котонуера (Дагомея) Франс Пресса агентства корреспондента ах официальни долча бакъдарех беча хоамах Нигере тlема правительствана хьалха керте лаьтта инарал Агийи - Ионси а Малхбузен провинце тlема губернатор Фаджуйи а Ибадана гаьна йоаццача юрта гlайттача салташа топаш теха боабаьб яхаш. 29 июле цар декъий Ибадана госпитале дихьад, цу дийнахьс а гlайттача салташка дlа а денна, Ибадана гаьна йоаццаш дlа а дехкал. Тешаша яхачох, хоам бу дlахо Франс Пресса корреспондента, гlайттараш малхбузен провинце губернатора резиденце дланена чу а хьийлха, инарал Ионси хьалулга дlадийхар цунгара. «Ионси» са хьаьша а ва, из цуга из дlа а лургвац», — аьнна жоп делар Фаджуйис. Цул тlехьагlа бlухоша шийга дlадехар кхоачашданза ца воалаш губернатора аьлар, паччахьаллкхен керте латтачунца улув ваьнна воагlаргва со. Фаджуйис оттадаьр тlаэца тиганзар организатораша, цхьабакъда, ше шийна теха лергва аьлар цо тlаккха а.

ЛОНДОН, 4 август. (ТАСС). Лагосе хьакхайкалаьд Нигере Малхбузерча области еррига территоре тlа оттадаь хинна комендантски сахьат дlадаьккхад аьнна, хоам бу Рейтер яхача агентства корреспондента Нигерийски столицера.

Цхьан ханна ловзаш да Нигере тlема низий штаба начальник вола бригадни инарал Огундипе тlема правительства гlулакха тlа оттавар. Цунца дlадоал подполковник Говон керте латта правительства lаьлал бе деллачул тlехьагlа даьржа хинна Огундипе вола моттиг йийца хабараш.

Крайовера «Электропугере» яха завод социалистически Румыне машинашъеча предприятешта юкъе йоккхагlчарех цаl я. Укхаза арахецаш йола дизель-электровозаш лакхавольтни аппаратура халкъа боахам lалашбарал совгlа дlаухийт кхыча мехкашка а: Чехословаке, Польше, ОАР, СССР, Инде кхыча мехкашка а.

Сурта тlа: Индена лаьрхlача трансформатора монтаж еш я.

Аджерпресс — ТАСС сурт.

Тlеххьарча шерашка Болгаре Халкъа Республике хьалъяьй массехк йоккха радиозавод. Дунен рынке чlоагlа хоатташ а дика лоархlаш а я болгарски радиоприемникаш.

Сурта тlа: Тырновски заводе цхьан цехе. Дукха ха йоацчаш арахеца йолаяьча «Эхо» яхача транзисторий дикалга хьожаш я контролер Стойнова Стойка.

БТА—ТАСС сурт.

Хьаеш я Дунен хьалкъашта юкъера трибунал

НЬЮ-ЙОРК, 4 август. (ТАСС). Вовзаш волча английски философе машара тlехьа къовсам лоаттабечен Бертран Рассела викало пресс-конференце хоам баьб тlема зуламашка хьежаргйола дунен халкъашта юкъера официальни йоаца трибунал хьаярах. Цо къоастадергда вlашагlкхийттача Штаташа Вьетнаме тlом беш леладу гlулакхаш адамленна духьалара зулам дий.

Ноябрь бетта Париже гуллургйелча цу трибунала юкъе гlоргба дуккхача мехкий бовзаш бола общественни деятелаш. Цуцца юкъе ваха раьза ва аьнад хlанззе а Бертран Рассела ше, французски писатела Жан-Поль Сартра, Мексика хьалха хиннача президента Ласаро Карденаса.

Бlаьш болча наха дунцачуни Вьетнаме американски тlема низаша леладеча гlулакхий хьакъехьарча кхыча даннейи ларда тlа решени ергья трибунало. Тешал дерех хургба Къилбаседан Къулбехьени Вьетнаме нах боабар, американски тlема гlулакхера нах, журналисташ.

РЕМОНТ ЙИСТЕЯЬННАЙ

Дика вlаштlехьдаьккхад укх шера школана ремонт яра гlулакх Грозанерча № 50 йолча бархlшерарча школе.

Школана ремонт еш къахьегаш бар укхаза дешархойи цар дайноаной. Царна новкъостал даьд школа техничкашеи хьехархошеи. Царех ба техничкаш нн. Коренко, Ладаева, хьехархой Чилингарова, Башлыкова, иштта кхыбараш.

Школана ремонт яра доккха новкъостал даьд материально - технически снабжене контора директор волча Назаров Асан Артемовича: басар, кlирах тоха лила, алифа, кхыйола гlишлой материалаш lалашъеш а, уж дlаяхьа транспорт луш а. Из бахьан долаш ремонт йизза чакхъяккха вlаштlехьдаьлар цар.

Арахьара а чухнахьара а, хоза кийчъяьй школа, массадолча гlандашта, истолашта, парташта басар хьекхад, кхы мел эша гlулакх даьд.

Школана ремонт еча дика дакъа лаьцад дешархоша В. Якушева, Л. Арчаковас, Р. Лариноновас, дуккха кхычар а.

А. РУСЛАНОВ.

САКЪЕРДАМЕ ДА КОВ

Шоай ахканара каникулаш тайптайпара дlахьо Грозерча № 57 йолча школа дешархоша. Цхьабараш пионерий лагерашка, кхыбараш цlагlа шоашта ховчча бесса салоlаш ба.

Дешара мукъа йола ха вlалла пайдане йоацаш дlакхухьар Окружной улуцах дахача бераша. Деш хlама деацаш, ловза моттиг йоацаш дисар уж цхьан юкъах. Цхьабакъда, дукха ха дладехьа вlашагlтехар вожатей Совет. 1252 йолча квартале цхьан коарча беша кийчъяьй волейболах, футболах ловза майда, массехк бурчолг техаб, иштта кхыдолча ловзоргех довзаргдолаш гlулакхаш. вlаштlехьдаьхад.

Кхоалагlа шу доладеннад хlанз цу тайпара болх укх квартале лелабу. Ахканарча дlайхача деношна хьахоа бераша етта фаташ, лекха иллеш. Хlара дийнахьа спортивни яхье баьле хул дешархой, хlаьта сарра хьа шоай низаца сакъердаме увттаеча представленешка хьеж.

Шаьрача ара ахканарча миниатюра театре дакъа лоацараша хьагойтача пьесашка, деча халхарашка, багах оалача иллешка лазувгlа гуллу бераш а берий дай-ноаной а.

Дукха деза бераша шоаш вlаштlехьдаьккха гlулакх. Сайрийна электросердал лотаелча а концерт дlахо хьош хул дешархой.

Чlоагlа баркал оал берий даьщен ноаношеи пионерий вожатеш болча пенсионера, коммуниста Кацуба Алексей Сергеевича, № 57 йолча школа бархlлагlча класса дешархочоа, комсомолкана Магомерзоева Розайна, кхыбаршта.

Дlахо из болх тоабе лерхl цар.

Г. АЛХАЗОВ.

«Агитатора блокнота» 16-гlа номер

КПСС Нохч-Гlалгlай обкома пропагандаи агитацеи отдела «Агитатора блокнота» арглнарча, ялхайттагlлагlча номер тlа кепа техай укх темах йола беседаш кийчъяра а чакхъяхара а йола материал: «Чlоагlбе зуламаш дарцареи общественни порядок телхаярцареи къовсам».

Номер тlа кепатехай «КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Совета Президиуме, СССР Министрий Совете» яха хоам, «Берригней а хlаране а гlулакх» яха 1966 шера 28 июлерча «Правда» передовая статья, общественни порядок лораяра союзно-республикански Министерство вlашагlйолларах дола СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ, хулиганал дарах бола бехктокхам чlоагlбара хьакъехьара СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ.

Номер тlара агитатора корайоагlаргъя общественни порядок телхаярцара къовсам чlоагlбара деча гlулакхий хьакъехьа бесадаш яра долча литература указатель.

Ю. ПОВАЛЯЕВ.

Ростовски область. Трубецки ялат дlанийдеча пункте халданза тlаозаш латт XXII партсъезда цlерахча колхоза, Фрунзе цlерахчен «Гигант» яхачен совхозий къахьегамхоша кхедаь кlа. Алхха цхьан «Гиганта» хlара дийнахьи буси 4000 тоннал кlезнгагlа доацаш ялат дlател.

Сурта тlа: Трубецки элеватора хьалхашка.

В. Турьина сурт.
ТАСС фотохроника.

ХlАРА ГЕКТАРА ТlАРА — ТЕШАМЕ ХЬУВКЪАМ

«Къилбаседа Кавказен ЦЧО-и юрта боахама производство» яха журнал дlадоаржадеш да из мел яьдаьчарна. Цу журнала тlа йоккха моттиг дlалоац Къилбаседа Кавказен Центральни Черноземни областен колхозийи совхозийи лаьтташ тоадаран хlара гектар лаьтта овсарле лакхъяран хетаяьча материалаша.

Журнала тlа кепатеха я «Гlулакха вlашагlкхетарий клуб» яхача заседане материал. Из хиннай Ставропольски крае. Заседане дакъа лоацаш бар lилман болхой, колхозийи совхозийи специалисташ, производства говзанчаш. Клуба заседани дlайолайир Ставропольски краевой юрта боахама управлене агрономо В. Б. Чачина. Цо дийцар Ставрополья юртий къахьегамхоша лакхара хьувкъам кхебара къовсам мишта лоаттабу.

Юртбоахама lилман кандидата Г. Гарюгина дийцар гурахьа дувш долча ялаташта хий мишта детта деза. Цул тlехьагlа къамаьл дир Кочубеевски района юртбоахама управлене керттерча агронома И. Кияршкос. Ший къамаьл хетадир цо дуга кхедара балхашта. «Родина» совхоза йиълагlча отделене гектара тlара 28—33 центнер дуга доакх. Центнер дуга кхедарга дlабода мах 5 сом и 80 кепиги мара бац.

Юртбоахама lилман кандидат волча И. Горбунова дийцар лаьтташцара дирал дlа мишта яккха еза.

Хьалха мо журнала тlа кепаетт шоай материалаш Къилбаседа Кавказа автономни республикай специалисташа.

«Лоаман даьгlенех лерттlа пайда эца» яхача статья тlа Ачхой-Мартана района хьалхарча секретара В. Русина дувц лоаман даьгlенашка доахан мишта леладе деза. Цхьайолча колхозий опыта тlа хьагойт цо доахан кхоабаш тоадарах хьабоала пайда. Хlара бежана цумоча хьалашка тlаккхетача центнер дулхага дlабода мах 12 сом мара бац, хlаьта шаьрача метте бежана тlаккхетача цхьан центнер дулхага дlабода мах 80—120 сом ба.

Иштта дика хьехамаш ду Кабардино-Балкарски АССР-а «Нальчинский» яхача совхоза опытно-показательни боахама инженера У. Бариева техача статьяс. Из статья кепатеха я «Сомийи комсийи бешамаш лелаечарна» яхача, раздела тlа. Цу тlа дувц сом кийчбара балхаш мишта де деза, сом мишта бокъабе беза. Цу тайпара уж балхаш деш хилча зе далац боахамашта, цох боккха пайда боал. Иштта кхы а дика пайда эца мегаргболаш статьяш я цу раздела тlа.

С. ЧЕРВОНЫЙ,
«Къилбаседа Кавказа юртбоахама производствои ЦЧО-и» яхача журнала редактор.

БАЬЦА ДААРАШ — ДУКХАГlА

Кердача пятилетка хьалхарча шера паччахьалкхена дукхагlа сомаши баьца дааращи дlадала лаьрхlад Грозненски сомий-баьца даарий совхоза къахьегамхоша. Планах 2300 тонн дlабала безача 2550 тонн сомаши планах 7000 тонн дlадала дезача 7150 тонн баьца дааращи — иштта да совхоза къахьегамхоша тlанийца декхараш.

Сомийи баьца даарийи лакхара хьувкъам кхебаьб укхаза. Шерра социалистически яхь а йоаржаль сомаши баьца дааращи чуэцаш я укхаза цхьайола бригадаш.

Бондикова Валентинас кулгалдеча коммунистически къахьегама бригадас баьца даараш чуэцача хlара шера совхозе хьалхара моттиг лелаю. Цунца яхье баьнна хьинаре къахьегдукха ха йоалцаш вlашагlъеллача Эламбаев Лечи бригада членаша. Хlаьта из бригада хlанз сомаши баьца дааращи дlадалара хьалха латт. Шоаш гlулакх деча 23 гектара тlара 158 тонн дlаяла езача хlанале 165 тонн нарсаш дlаеннай цар. Пхи гектара тlара планах 80 тонн дlаяла езача 218 тонн кабачкеш дlаеннай.

— Ткъаь ворхl гектара тlа доакъара кабачкеш кхеяьй оаха, — яхаш дувц Эламбаева, — хlаьта уж дlаялара план 200 процентага дlакхоачаергья.

Бригаде эггара бехктокхамера болх дика кхоачашбу Орденнов Петра, Струков Павела, Ибрагимов Сайд-Ахьмада. Вилков Леонида — цу поливальщикаша шозза тlехкхоачашъю шоай ден нормаш. Из гуш да царех хlаране 170—180 сом бетта ийдеча алапех.

Бригаде эггара дикагlа звено лоархl Мусаева Марета яр. Шоай ден нормаш цкъаи ахаззеи шоззеи тlехкхоачашъю цу звено членаша Хасиев Умте, Мусаева Хамсата. Царел тlехьабисац Ибрагимова Заидата звенора членаш Махьмаева Асмарт, Ибрагимовгlар lабалати Сапияти.

— Планал совгlа итташ тоннаш сомаши баьца дааращи дlалургда оаха, — йоах баьца даараш кхедераша.

— Шовзткъе бархl гектара тlа помидораш, 43 гектара тlа морковка, шин гектара тlа петрушка кхеяьй оаха, — яхаш дувц Бондиковас, — планал дуккха совгlа гулдергда оаха уж баьца дааpаш.

Цо хьахьокх цу звено баьца дааpаш кхедераша лакха хьувкъам кхебара дика къахьийгалга.

Хlара шера ахчанца премеши почетни грамоташи тел опыт йолча звеньевойна. Консервни заводе баьца дааpаш дlатела болабеннаб бригаде.

Барттайначa бригаде хьинар ца кходеш ден нормаш тlехкхоачашбеш хьабоагlа бригада членаш Никитина Евдокия, Мальсагова Зоя, Аушева Марем, поливальщикаш Сусоев Исмаlал, Литвинов Григорий, Хачкова Мария.

Шерагара шерага совхозе дукхагlа хул шоашкара хьокхам тела дика нах. Баьца дааpаш кхедеча дика тоамаш дахарах «За трудовое отличие» яха медалаш еннай Попова Зояна, трактористa Норенко Теремтена.

Баьца дааpаш кхедечарна тlехьабисац сомаш кхедераш а.

«За трудовое отличие» яха медаль еннача Олейникова Еленай бригада даим хьалха латт. Планах 15 тонн дlабала безача хlанзале 31 тонн сомаш дlабеннаб цар. Укх тlеххьарча деношка Сибарегlа 40 тонн lажаш дlабахьийтаб. Сомаш чуэцача лакхара хьокхамаш гойт Товзенко Александра, пенсионераша Татарин Александра, Типикин Иллариона.

Сомаши баьца дааpаши дlадалара план тlехкхоачаш а еш дикача гlулакхашца жоп лургда оаха КПСС XXIII-ча съезда решенешта, йоах баьца дааpаш кхедераша.

Я. ЦУЕВ.

Юртхощца массаза а бувзам лоаттабу

«Старогрознефта» НПУ транспортни контора коллективо дуккхача хана дена бувзам лоаттабу юртхощца. Хlанз контора водителаш Наурски района Ленина цlерахча колхозе lаьна лаьрхlа мошдоакъар дlаувзаш ба. Ткъо машин я укхаза болх беш. 140—150 процент кхоачашъю шоай ден нормаш водителаша Гашин Владимира, Булдачевский Ивана, Магомадов Кюре, кхычар. Ялх рейсе езача халланза бархl-итт рейс ю царех хlаране.

Надтеречни района «Минеральный» яхача совхозе къахьегаш ба контора трактористаш Коваль Степан, Салгериев Энди. Зяба лаьтта оахаш цар 130—140 процент кхоачашъю шоай нормаш.

А. ТИЩЕНКО.

ДЫНО КХАЛНАЬХА БОКЪОНАШ ТЕlАЮ

Тахан хьаккхашта гlа а боахаш дlахьадхайода ший низах бlубенна лоаман кхалсаг. Кхалнаха доккхий къахьегама толамаш доах, уж производства маякаш ба. Царех ба Социалистически Къахьегама Турпалаш: Шаьла районера «Джалка» яхача совхоза звеньевая Муслиева Тамара, Наьсарен районера «Назрановский» совхоза доярка Барахоева Лемка, «Малгобекнефта» мехкдаьтта промыслови управлене № 1 йолча промысла заведующи Паук Марина, дуккха а кхыбараш.

Цхьабакъда, вай кхалсаг, цун бокъонаш а ираз а бахьанера дегагlоз йирчайоах бахача наха юкъера хlанз а дизза дlадаланза долча ширача замах юхедисача телхача гlулакхаша. Маlача наха нийсса кхалнаьха бокъонаш хилара духьал дерзадаь да уж керттерча даькъе. Уж мамогта хьал а кхоабаш дlадоаржаду дына гlулакхаш леладераша.

Хlанз а тlехьа республике нийслуш да эхь дола гlулакхаш леладелга: урдув ийделга, дукха истий кхувлилга, шарlата lаьдалагlа саг йоалаелга а маьре гlолга а, мехкарий шоаш раьва боацача маьре ухийтилга, йиlигаш дешарах йоахилга. Уж деррига телха гlулакхаш дыно массе а тайпара хьал а кхоаб, мога а ду.

Нохчийи гlалгlайи кхалнаха къаьстта а чlоагlагlа кхетаде деза дына гlулакхех юхедисарех мел доккха зе доалл, хlана аьлча уж нонагlа а кхалнах маlача наха нийсса бокъонаш йолаш хилара духьал дерзадаь да.

Нийса дар соахка республикански газетий оагlонаш тlа пединститута студенткаша урдона духьалара шоай оаз кхайкаяр: Из советски йоl эсала лоархlаш а цун сий доалеш а дола телха гlулакх да. «Ширача замалахьара найцарий» дlайаьрча хайарча вайна юкъе хила йиш йоацилга бакъ ма дий. Кхалнаьха бокъонаш лораеш да вай советски законаш. Цхьабакъда, вай воаш а лораде деза воай хьашташ, вай дына lоаткъама кlалъаха йиш яц, хета ца доагlа эхь дlа а даьккха, хьаккхашта воай бокъонаш лораелга каралаца деза вай.

Иштта денал а долаш дlаэттар Хамчиева Люба. Цхьайттлагlча классе деша яьгlа из ше раьза а йоацаш Костоев Суламбика йийхаяр. Йиlиг школа йисте а яьккха, институте деша яха безам болаш яр. Цхьабакъда, цlагlарчар дийрхlар кхыча тайпара дар. Школа йистеяккхалца сабар а даь, цул тlехьагlа из маьре йохийтилга хинналар цар дийрхlар. Юххера а 24 июле из маьре яхийта бийса йилла хиннаяр. Цхьабакъда, ший керта да ше хила ший бокъо йолга а ховш, Люба шоай цlагlара дlаяхар, ше маьре гlоргйоацилга ший гаргарча нахага дlа а аьнна. Хlанз вай педагогически институте деша яха экзаменаш дlалуш я из. Нийса да Любас даьр: из хьаккхашта духьалъяьннай ширача замах юхедисача телхача гlулакхашта.

Тамаш йолаш а аккха а да кагий нах шоашта раьза боаца мехкарий кхувла гlерташ а из бахьан долаш кхыметтел зуламала бувлаш а хилар. Бакъда, юххера а шоашта доагlар-м хул цу «ширача замалахьарча найцарашта». Цунах кхы тайпа хlама хила йиш а яц, хlана аьлча, йоl ший керта да ше я.

Шовзткъа шу даьннача Базгиева езаенна хиннаяр барайтта шу даьнна Межиева Л. Из йига лаьрхlар цо, хlаьта лаьрхlар кхоачаш а дир. Йоl раьза йоаццашехь а йода а яь, Пожай-Юрта районе йигар цо. Хlаьта а йоl цунна мутlахьа хиланзар, из хьаккхашта ший бокъонаш лорае хьалъэттар. Из цунга яхара яь регистраци бокъо йоацаш а лаьрхlа дlаяьккхар. Бехкебараш шоашта доагlа таlазар дир, хlаьта йоl тlехьагlа шийна везачунга маьре а яхар.

Исламо могалер фуд хlаьта? Саг йоалаяр-яхар хlама йохкар-эцар санна лоархl ислама, цу тlа а из гlулакх нецагlа дай-ноаной, гаргарчар, молла кара хилар а лерхl цо. Цкъаза маьре йодар раьзайоацашехь а мах бу молла. Цулухьа дакх цу тайпара дола саг йоалаяр-яхар чlоагlа ца хилар, иштtара дезал дукхагlча хьале вlашагlкъестаp хилар, маlача наха шоззагlа, а, кхоалагlа а, иттазлагlа а саг йоалаеш, цу тlа а цунах цхьаккхе а тайпара харцахьара хlама а ца хеташ, из иштта хила доагlаш долга а лерхlаш. Законах мар-сесаг лоархl саг йоалаяра-яхара ЗАГС-е регистраци йича. Цхьабакъда, маlача сага халагlа да регистраци а яь йоалаяь саг сиха йита, хlана аьлча молла мах а баь йоалаяьр санна кхо дош а аьнна цlагlара эккхае йиш хилац цунга. Къорlага диллача маlача сага бокъо я, бахьанаш доашха а ца доашхаш, ший безам а хьашт а ма хилланге сесаг йита. Хlаьта сесаг цхьаккха дича а марагара дlаяла бокъо яц из раьза ца хилча.

Хlаьта а вай республике нийслуш я шарlата lаьдалагlа мах а бийя саг йоалаеш-йодаш йола моттигаш. Из кхалсага зе доалаш да, хlана аьлча тlаккха из йита мар цунна алименташ ца телаш, боахамах дакъа ца луш, кхыдар ца деш lе тарлу. Цу тайпара моттигаш хиннай вай республике. Иштта, Наурски района Ленина цlерахча колхозерча Алхазуров Султана 10 шерал совгlа ха яьккхай Кусаинова Бешеца вахаш, цул тlехьагlа шоаш цхьана бахаш lоаьча хlамаех цхьаккха хlама ца луш Беши эккха а яь, кхы саг йоалаяьй цо. Регистраци а а ца еш саг йоалаеш моттигаш нийслу интеллигенцена, кхыметтел шоаш кьона тlехье кхетамца кхее езаш болча хьехархошта юкъе а. Иштта, 1965 шера Наьсарен района Тlой-Юртарча хьехархочо Мугалиева, шарlата lаьдалагlа мах а баь ше йига дешархо Кулбужева цхьа бутт баьлча эккхаьяр. Пхьилекъонгий - Юртарча школа хьехархочо Мальсагова ший сесаги 11 бери доллашехь а цхьаькха саг йигаяр, шарlата lаьдалагlа мах а баь. Цу тайпарча хьехархошта моттиг яц вай школашка.

Дукха истий кхувлар а да шарlата lаьдалагlа мах а беш саг йоалаяр-яхар бахьан долаш. Вайна юкъера из телха гlулакх а ислама могийташи хьалкхоабаши да. Хlаьта кагирхой кхетамца кхебара lалаьмате доккха зулам ма доалий цунах. Цо советски дезал боха а бу, цар сий а доалу, материальни хьал воча доаккх. бераш лерттlарча вахара хьалех дайноаной безамах доах, вахар чолакх доах, кхалсага сий доалу, из ийрчайоах, хlаьта маlанах шоаш моральни хьакъехьа толха а бу.

Ионагlа а вайх, кхалнахах, тийша ба цу ширача замах юхедисача телхача гlулакхацара къовсам. Кхалнаха ала деза, ххоах цхьаккхе а гlоргьлц шоллагlа сесаг хила, хьалхарча сесага сий доале.

Шарlато бокъо лу нйс шу даьнна йиlигаш маьре ахийта. Ийс шу даьнна саг бер ма дий, хlаьта из ха яьнна бер чолакхдаккхар доккха зулам а да. Вай республике законагlа саг йоалаяра-яхара ха 18 шу лоархl. Хlаьта а дына гlулакхаш леладелга тlомарах денна болча наха из терхалде тигац, хlаьта кхыметтел кхойтта шу мара доаца йиlигаш маьре а ухийт, из тlехьайиса мораль кагирхошта юкъе дlа а йоаржаеш. Иштта, Советски районерча Гадаев Хасмахьмада 8 июне йигай бархlлагlча классе яьнна 15 шу дола дешархо Бишаева Зулай, цу районерча школа юххьанцарча классашкарча хьехархочо Гамаев Рамзана а йигай кхенза йола Шибаева, Малгlабика районерча Мамергов Мухарбика 6-ча классера дешархо Сулейманова йигай.

Советски законаш телхадаьрашта ле доагlа таlазар дергхилар-м шеко йолаш дац. Цхьабакъда, кхензабараш маьре кхувлар цlенхашттара оарц доаха хоам ба. Цунна дола бахьан дешархоштеи кхувшбоагlарашт е и юкъера уж кхетамца кхебара болх мела хилар да, хlаьта из ширача замах юхедиса телха гlулакхаш леладерашта дола товр а да. Цулухьа чlоагlбе беза бахача наха юкъера кхетамца кхебара а политико-кхетама а болх.

Дыно ший хана кхалсаг тешайора цо даь бераш, цун а доацаш, даь хиларах. Хlанз дукхагlболча кхалнаха кхетаду из оамал бlеха тийша болх боаллаш хилар. Цхьабакъда, хlанз а нийслуш я, цу тайпарча яздинза долча «lаьдалий» мукъагlа а яха, шоаш даь шоай бераш дlа а кхувсаш, царна дlахо фухха хиннадар аьнна сагота а йоацаш йола «тишолаш». Иштта, ший диъ бер дlа а кхесса, сесаг а бераш а долаш волча сагаца яха яхар Шаьла районера Дадаева Тlаус. Визирханова Ровзан а, ший кхо бер дlа кхесса, воl а волаш волча сагага маьре яхай. Цу «тишолаша» кхеталац, берий пана хилар — из кхалсага дегагlоз а доккхал а хилар. А. М. Горьке нийса яьхал: «Хоастаергья вай ший безама доазув доаца, ший цурийца деррига дуне кхаьба кхалсаг-нана! Сагах мел йоалла дикал — маьлха зlапарехи наьна шурехи хьахинна я, из да-кх вайга вахарнара безам буийтар». Хlаьта фу ала мегаргйола шоай бераш духь мел эттача дlа а кхувсаш, уж дунен тlа цар эггара дезагlа долча хlамах — наьна безмах а доахаш лелача «тишолех»?

Наха бер кхедер я. lалаьмате йоккха я цо бера ю влияни. Нохчийи гlалгlайи кхалнах дынах юхедисача телхача гlулакхий влиянех сихагlа мукъабахар духьа кхалнаха юкъера политико-кхетама а уж кхетамца кхебара а болх чlоагlбе беза, хlара деннара къовсам лоаттабе беза советски кхалсага сий доадеш долча дынах юхедисаращца.

Нохчийи гlалгlайи кхалнах дынах юхедисача телхача гlулакхех сихагlа мукъабахара долча лагlаех цаl да вай общеcтве тарлу керда советски обрядаш юкъекхахьар. Хlанз республикерча массе а моттигашка чакхлоах даьча бераштa цlей дездара кеп а йолаш регистраци елга, саг йоалаяр-яхар шарlата lаьдалагlа а ца доахаш, цlай дездара кепе регистраци ярца вlаштlехьдоахилга, саг йоалаяр-яхар комсомольски хьисапегlа делга. Цlей дездара хьисапе белгалдоах кагирхой кхийнабалара денош, эскаре болхараш накъабоахилга.

Цу гlулакхашца къаьстта а хьашт долаш хила беза кхалнах, хlана аьлча еррига обрядаш кхалнах ширача замах юхедисараша еча влиянех кlалхарбахара, кхалнаьха сийле лакхъяра, кхалнах халкъий интернационализма принципаш тlа кхетамца кхебара тlаерзаяь я. Цар гlо ду уж политически а культурни а дегlаккхувлара, КПСС XXIII съезда решенеш чакхъяхара юкъе уж хьинарегlа дакъа лоацаш хилийтара.

Коммунистически парте вай тlахьех лаьттан тlарча ираз долча кхоаненга даха, хlаьта дыно тlехьашкахьа юхаувза, йоацаш йола ялсамале яккха а яхаш. Дынах юхедисараша кхалнаха новкъарле ю цаl болча советски интернациональни дезала бизвача маьхера членаш хилара, хьинарера коммунистически общество хьалъераш хилара. Цулухьа берригача кхалнаха дынах юхедисача телхача гlулакхех мукъабаьнна бовлара шоай деррига низаш тlаахийтанза даргдац.

М. МЕЖИДОВА,
КПСС обкома кхалнаха юкъерча балха отдела заведующи.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Цlеча фронтовиккий улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-30-91; бехктокхама секретара — 2-45-48; партийни вахарен, промышленниян, юртбоахамен, культуран, письмойи отделий — 2-25-72; корректорске — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-30-91; ответственного секретаря — 2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного, культуры и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект 7/84.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05275. Заказ № 4026.